

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Kuvendi - Skupština - Assembly

Zakon br.003/L-073

O OPŠTIM IZBORIMA U REPUBLICI KOSOVA

Skupština Republike Kosova,

Na osnovu člana 65 (1) Ustava Republike Kosova,

U cilju organizovanja slobodnih, pravičnih i demokratskih izbora za Skupštinu Kosova, radi jačanja demokratske vlasti na Kosovu,

Usvaja

ZAKON O OPŠTIM IZBORIMA U REPUBLICI KOSOVA

POGLAVLJE I

OSNOVNE ODREDBE

Član 1.
Svrha zakona

Svrha ovog zakona je regulisanje:

- a) izbornog sistema za izbore Skupštine Republike Kosovo;
- b) finansiranje i održavanje izbora za Skupštinu Republike Kosovo;
- c) priznavanje i zaštita prava na glasanje i uslova glasanja;
- d) održavanje i obezbeđivanje ispravnosti biračkih spiskova;
- e) registraciju političkih partija i sertifikacija političkih subjekata;
- f) odgovornosti funkcionisanja Centralne Izborne Komisije;
- g) uspostavljanje i funkcionisanje IKMŽ;
- h) organizovanje i funkcionisanje izbornih komisija i odbora;

- i) pravila o akreditaciji posmatrača izbora, kao i njihova prava i odgovornosti;
- j) određivanje troškova kampanje i obaveze otkrivanja finansija;
- k) pokrivanje izbornih kampanja od strane medija;
- l) kodeks ponašanja političkih subjekata, njihovih kandidata i pristalica;
- m) procedure glasanja, brojanje i objavljivanje rezultata;
- n) sankcije i novčane kazne u slučaju kršenja odredbi ovog zakona.

Član 2. **Osnovna načela**

Sprovođenje i upravljanje izborima za Skupštinu Kosova i zakoni koji se tiču izbora se moraju poštovati sledećim načelima:

- Izbori za Skupštinu Kosova se moraju organizovati na osnovu slobodnog, univerzalnog, jednakog, direktnog i tajnog glasanja, u skladu sa ovim zakonom i pravilima CIK.
- Glasači imaju jednako pravo glasa i imaju pravo da daju jednak broj glasova na istim izborima.
- Svaki građanin Kosova ima pravo glasa i izbora, bez ikakve diskriminacije na osnovu rase, etničke pripadnosti, boje, jezika, pola, verskog ili političkog uverenja, obrazovanja, društvene afilijacije ili sličnog, u skladu sa odredbama ovog zakona.
- Upravni organi izbora trebaju sprovesti aktivnosti obučavanja glasača kako bi ih upoznali sa izbornom procedurom i pravilima zaštite prava na glasanje. U tu svrhu, upravni organi izbora moraju pripremiti materijal o izborima na jezicima zajednica u onim geografskim područjima na kojima iste žive, kao i putem medija koji emituju program na jezicima manjina.
- Sloboda i privatnost davanja glasa je garantovana. Niko nema pravo da uskrati pravo glasa nekom građaninu, niti da ga/je prisili na bilo koji način, smatra odgovornim za glas ili zahteva, protiv volje istoga, da povuče svoj glas ili izjavi zašto nije glasao/la.
- Izbori o Skupštini Kosova treba da odraze geografsku zastupljenost svih regiona na Kosovu.
- Svi politički subjekti imaju pravo na kampanju i izbornu propagandu putem medija, održavanjem političkih događaja, objavljivanja i prosleđivanja i objavljivanjem izbornog materijala, na zakonit način u saglasnosti sa primenljivim zakonom i pravilima.
- Politički subjekti imaju pravo na jednaku mogućnost korišćenja radija i televizije, javna sredstava i ostale oblike podrške.
- Korišćenje javnih kancelarija, resursa ili osoblja bilo koje institucije na centralnom ili lokalnom nivou u svrhu podržavanja političkih subjekata na izborima je strogo zabranjeno. Politički subjekti nikako ne smeju koristiti funkcije javnih službenika, resurse ili osoblje u svrhu izborne kampanje.

- Svi politički subjekti i izborna tela su dužni da poštuju odredbe koje se tiču polne jednakosti, kao što je i regulisano ovim zakonom.

- Svi politički subjekti, njihove pristalice i ostale institucije su dužne da poštuju osnovne principe, određene ovim članom, a koji se tiču slobodnih, pravilnih i informativnih izbora u duhu demokratske tolerancije, mira i poštovanja vladavine zakona.

Član 3. Definicije

U svrhu ovog zakona,

„**Akreditovani posmatrači**“ znači predstavnik certifikovanog političkog subjekta, NVO, vladinih i međuvladinih organizacija, kao i međunarodnih organizacija specijalizovanih i uključenih u zaštitu ljudskih prava, stranih zemalja ili medija koji su podneli zahtev da nadgledaju izbore i kojima je data dozvola od strane CIK, u skladu sa pravilima ovog zakona i pravilima CIK,

„**Aktivnosti političke kampanje**“ se odnosi na sve političke skupove, okupljanja, javna obaveštenja i sve ostale aktivnosti dizajnirane u smislu političkih propagandnih poruka za izbore;

„**Biračka mesta**“ (**BM**) se odnosi na prostoriju, salu ili sličan objekat namenjen glasanju na dan izbora, sa dvorištem od 25 metara prečnika od ulaza u zgradu u kojoj se nalazi biračko mesto;

„**Birački centar**“ (**BC**) se odnosi na zgradu u kojoj se nalazi jedno ili više biračkih mesta, koja su namenjena glasanju i mora imati dvorište od 25 metara prečnika od ulaza u zgradu;

„**Birački spisak**“ (**BS**) se odnosi na spisak svih birača kao što je i regulisano članom 7.1 ovog zakona;

„**CIK**“ se odnosi na Centralnu Izbornu Komisiju, nezavisni organ stručnjaka koji su odgovorni za upravljanje izborima.

„**Certifikovani politički subjekat(i)**“ se odnosi na politički subjekat, tj. političku partiju, koaliciju političkih partija, građanske inicijative i nezavisne kandidate, koji je certifikovan od strane CIK, u saglasnosti sa ovim zakonom i pravilima CIK;

„**Centralni registar građana**“ se odnosi na registar građana, koji je uspostavljen u saglasnosti sa Zakonom o državljanstvu i u saglasnosti sa ovim zakonom;

„**Centar za prebrojavanje i rezultate**“ (**CPR**) se odnosi na mesto gde se prebrojavaju Uslovni glasački listići (UGL), glasački listići kojima je glasano putem pošte, i svi redovni glasački listići se, kao što je i određeno od strane CIK ili IKMŽ proveravaju i tabeliraju, OZUR sa svakog BM i sakuplja konačne rezultate;

„**Događaj**“ se odnosi na javna zatvorena ili otvorena politička okupljanja, skupove, marševe, govore ili bilo kakve druge aktivnosti koje imaju za cilj širenje političkih poruka, sa ciljem dobijanja podrške od birača;

„**Dugovanja**“ se odnosi na novčane iznose koje je politički subjekat dužan da plati drugim licima;

„**Državljeni Kosova / stanovnici Kosova**“ su osobe koje ispunjavaju uslove određene članom 28 Zakona o državljanstvu;

„**Finansijski predstavnik**“ se odnosi na osobu koja je lično odgovorna za finansije političkog subjekta, koja brine o tome da subjekat funkcioniše u saglasnosti sa zakonom i komunicira sa Sekretarijatom CIK, u odnosu na Finansijske izveštaje kampanje subjekta.

„**Glasači van Kosova**“ se odnosi na lica van Kosova koja koriste neko od načina za glasanje van teritorije Kosova, kao što je i određeno pravilima CIK;

„**Građanske inicijative**“ se odnosi na grupe lica koji su se dobrovoljno udružili na osnovu jednakih ideja, interesa ili stavova, sa ciljem izbora njihovog kandidata, ali koji ne žele da formiraju političku partiju;

„**Imovina**“ se odnosi na nepokretnu i pokretnu imovinu pod neposrednim ili posrednim vlasništvom, uključujući gotovinu ili bankarske depozite, kao i sva sredstva stečena prodajom, dispozicijom ili nekim drugim sporazumom, vrednost vlastitog preduzeća, i svu ostalu imovinu čija vrednost prelazi petsto evra (500€) i koja je ekonomski funkcionalna više od tri (3) godine;

„**IKMŽ**“ se odnosi na **Izbornu komisija za molbe i žalbe**“ je nezavisni organ koji je zadužen za razmatranje žalbi koje se odnose na proces izbora.

„**Izbori**“ se odnosi na izbore za Skupštinu Kosova;

„**Jednak pristup**“ se odnosi na pravičan i proporcionalan pristup štampanim i elektronskim medijima tokom perioda medijskog pokrivača, plasiranja i dovoljno prostora u štampanim medijima, bez ikakve diskriminacije certifikovanih političkih subjekata;

„**Javni radio-difuzni servis**“ se odnosi na neprofitabilni javni servis Kosova, kao što je i određeno Zakonom o Radio-televiziji Kosova;

„**Javni službenik**“ se odnosi, ali nije ograničeno, na osobu koja je u radnom odnosu i radi pri administrativnom odeljenju Vlade, opštinske administracije ili organa, i slične institucije, i koja dobija novčanu naknadu iz sredstava Konsolidovanog budžeta Kosova.

„**Konačna lista birača**“ (KLB) se odnosi na listu birača kao što je i određeno članom 8.6;

„**Kancelarija**“ se odnosi na Kancelariju za registraciju političkih partija i certifikaciju, koja deluje u okviru CIK, kao što je i određeno zakonom na snazi;

„**Kandidat**“ se odnosi na kandidata za Poslanika Skupštine Kosovo, koji se kandiduje u ime političke partije ili građanske inicijative;

„**Koalicija**“ se odnosi na koaliciju dva ili više politička subjekta;

„**Konačna lista birača u biračkom mestu**“ (**KLB BM**) se odnosi na listu birača tog BM, gde će se unositi potpisi svih glasača koji glasaju na tom BM;

„**Kontakt osoba**“ se odnosi na lice koje je ovlašćeno da kontaktira u ime političkog subjekta sa Kancelarijom, o ne finansijskim pitanjima;

„**Lista balansa**“ se odnosi na obrazac objavljivanja finansija, aktiva, dugova i saldo-a kao što je i regulisano ovim članom;

„**Mediji**“ se odnosi na sve radi i TV stanice koje emituju program na teritoriji Kosova i koje su licencirane od strane Nezavisne Komisije za Medije, uključujući i pisane medije;

„**Nezavisni kandidat**“ se odnosi na kandidata za Poslanika Skupštine Kosovo, koji ne pripada ni jednoj političkoj partiji ili građanskoj inicijativi i ne učestvuje ispred bilo kojeg Političkog subjekta;

„**Nevladina organizacija**“ (NVO) se odnosi na nevladine organizacije registrovane u saglasnosti sa odredbama zakona na snazi;

„**Obrazac za usklađivanje rezultata**“ (OUR) se odnosi na obrazac koji CIK potvrđuje pre svakih izbora u svrhu usklađivanja rezultata u biračkim centrima;

„**Opštinska Izborna Komisija (OIC)**“ je organ koji je odgovoran za sprovođenje izbornih aktivnosti u datoj opštini;

„**Opština**“ znači termin određen članom 124 Ustava Republike Kosovo;

„**Period za prigovore i potvrđivanje**“ se odnosi na period nakon objavljivanja izbora od strane Predsednika Kosova, tokom kojeg glasači mogu uložiti prigovore, u skladu sa postupcima utvrđenim pravilima CIK, na bilo kakve nepravilnosti ili propuste koji se nalaze na Biračkom spisku.

„**Politička partija**“ se odnosi na organizaciju lica koja su se dobrovoljno udružila na osnovu zajedničkih ideja, interesa ili stavova, u svrhu uticaja na izbor svojih kandidata ili kao što je i definisano zakonom na snazi;

„**Politički subjekat**“ se odnosi na Političku partiju, koaliciju, građansku inicijativu ili nezavisnog kandidata;

„**Period kampanje**“ se odnosi na period od trideset (30) dana za izbornu kampanju političkih subjekata, koji se završava dan pre izbora;

„**Posebno glasanje**“ (PG) se odnosi na donešeni sporazum i proceduru za one birače koji mogu glasati na Kosovu, a koji to ne mogu uraditi lično na BM, na kojem trebaju glasati na dan izbora;

„**Politički reklamni spot**“ se odnosi na reklamu političke prirode koja predstavlja stavove certifikovanog političkog subjekta a koji se emituje putem elektronskog medija;

„**Plaćanje**“ se odnosi na prenos naknade koja ima neku vrednost, uključujući plaćanje u naturi. Plaćanje je izvršeno kad je korist od plaćanja stečena;

„**Prihod**“ se odnosi na bilo koji iznos novca primljen kao članarina, dažbina, zajam, dozvoljeni doprinos; doprinos iz inostranstva od lica, preduzeća ili bilo kakve organizacije; donacije, vrednost dozvoljenog priloga u obliku robe ili usluga, i uplata za politički subjekat;

„**Prilog**“ se odnosi na poklon, povlasticu, donaciju, ili bilo kakvu ostavštinu dodeljenu političkom subjektu, bilo da je u gotovom ili u naturi, i uključuje plaćanje dugova političkog subjekta i provizije, osim komercijalnih, u vezi sa bilo kakvom imovinom, zajmom, uslugom ili prostorijama kojima se služi ili od njih ima koristi taj subjekat. Usluge koje političkom subjektu dobrovoljno pruži pojedinac u svoje slobodno vreme i bez naknade se ne smatraju prilogom. Prilog je izvršen kad politički subjekat stekne korist od priloga;

„**Privatni emiteri**“ se odnosi na emitere koji nisu u javnom vlasništvu;

„**Saldo**“ se odnosi na razliku između imovine i obveznica;

„**SCIK**“ se odnosi na Sekretarijat CIK

„**Skupština**“ znači Skupština Kosova;

„**Sredstvo**” se odnosi na materijalne i nematerijalne predmete kao što je i određeno primenjivim pravilima institucija, kao što su vozila, potrošni materijal, mašine za fotokopiranje, telefon, mobilni telefon, opremu za kancelariju, prostorije.

„**Tribunal**“ se odnosi na Međunarodni Krivični Tribunal za bivšu Jugoslaviju (ICTY)

„**Troškovi**“ se odnosi na plaćanje ili kupovinu robe, materijala, rada ili usluga, bilo da je to materijalne ili nematerijalne prirode. Trošak je napravljen na dan kada je izvršeno plaćanje ili na dan kad su roba, materijal, rad ili usluge dostavljeni, koje god nastupi ranije;

„**Troškovi kampanje**“ se odnosi na troškove tokom perioda kampanje za potrebe ili sa direktnim uticajem na izbore, bez obzira da li su napravljeni u cilju podrške posebnom kandidatu, političkoj partiji, koaliciji ili inicijativi građana, kao što su troškovi za reklame putem medija, političke spotove, materijal za kampanju, uključujući letke, postere, bedževe; reklame na bilbordima. Ovo se ne odnosi na troškove napravljene u vezi sa redovnim radom političkog subjekta. Roba ili usluge za koje je izvršeno plaćanje pre perioda kampanje za upotrebu tokom perioda iste, takođe se smatraju troškovima kampanje;

„**Uslovni glasački listić**“ (UGL) se odnosi na prazan glasački listić koji će se koristiti u BM na kojima se održava Uslovno glasanje;

„**Ustav**“ se odnosi na Ustav Republike Kosovo;

„**Zajednica**,” se odnosi na grupu zajednica koje pripadaju istoj etničkoj, verskoj ili jezičkoj grupi, tradicionalno prisutnoj na teritoriji Kosova.

Član 4.

Datum i objavljivanje Izbora

4.1 Nakon konsultacija sa političkim partijama, Predsednik Republike Kosovo objavljuje datum izbora za Skupštinu Kosova.

4.2 Izbori za Skupštinu Kosova se trebaju održati u Nedelju, svake četvrte (4) godine. Izbori se ne mogu održati ranije od šezdeset (60) dana, i nikako kasnije od trideset (30) dana pre isteka mandata.

4.3 Na osnovu Ustavnih ovlašćenja datih Predsedniku, dekret Predsednika koji određuje datum izbora se objavljuje najranije šest (6) a najkasnije četiri (4) meseca pre dana izbora. Dekret treba sadržati i datum izbora.

4.4 Skupština Kosova se bira na mandat od četiri (4) godine, počevši od dana konstitutivnog zasedanja, koji se treba održati najkasnije trideset (30) dana od dana službenog objavljivanja rezultata izbora.

4.5 Nakon raspuštanja Skupštine Kosova, Predsednik raspisuje vanredne izbore, najkasnije deset (10) dana od dana raspuštanja Skupštine. Vanredni izbori se ne mogu održati ranije od trideset (30) niti kasnije od četrdeset pet (45) dana od dana raspuštanja Skupštine. Vanredni izbori uređuju se zakonima i pravila CI kao i ostali izbori, osim što CIK može izmeniti vremenske okvire u zavisnosti od potrebe i u saglasnosti sa okolnostima.

4.6 Odluka o raspisivanju izbora se treba objaviti u „Službenom listu Kosova“.

POGLAVLJE II

PRAVO GLASA, BIRAČKE LISTE I PERIOD PRIGOVORE I POTVRĐIVANJE BIRAČKIH SPISKOVA

Član 5. **Pravo glasa**

5.1 Lice koje ima pravo glasa na izborima, u saglasnosti sa zakonom na snazi mora imati najmanje osamnaest (18) godina na dan izbora i mora ispuniti najmanje jedan od sledećih uslova:

- a) lice koje je registrovano kao građanin Kosova u Centralnom registru građana;
- b) lice koje boravi van Kosova i koje je napustilo Kosovo na dan ili posle 1. januara 1998. pod uslovom da ispunjava uslove zakona na snazi o pitanjima državljana Kosova; ili
- c) lice koje je dobilo status izbeglice, u saglasnosti sa Konvencijom o statusu izbeglica od 28. jula 1951., i Protokola iste od 16. decembra 1966., na dan ili posle 1. januara 1995. i koje ima pravo na registraciju u Centralni registar građana kao građanin Kosova.

5.2 Lice ne može glasati ukoliko:

- a) služi kaznu koju je odredio Međunarodni krivični tribunal za bivšu Jugoslaviju („Tribunal“),
- b) je pod istragom Tribunala i nisu ispoštovalo naredbu za pojavljivanje pred Tribunalom; ili
- c) je proglašeno mentalno obolelim, pravosnažnom odlukom suda.

Član 6. **Glasanje na Kosovu i van Kosova**

6.1 Lice sa pravom glasa ima pravo da glasa na Kosovu na dan izbora i u okrugu u kojem je registrovano, pod uslovom da njeno/njegovo ime postoji u Centralnom registru građana ili da je registrovano kao građanin Kosova, na dan koji je odredila Centralna Izborna Komisija.

6.2 Lice sa pravom glasa koje se privremeno nalazi van zemlje, ili je raseljeno sa Kosova ima pravo glasa na izborima u saglasnosti sa pravilima i u roku koji je u skladu sa ovim zakonom.

Član 7. **Birački spiskovi**

7.1 CIK je dužna da vodi Birački spisak i dužna je obezbediti tačnost i ažuriranje istog, koji sadrži:

a) ažurirane podatke iz Centralnog registra građana svih birača sa pravom glasa koji su registrovani kao državljani Kosova;

b) sve birače sa pravom glasa koji su se prijavili za glasanje van Kosova.

7.2 Sve birače sa pravom glasa navedene u saglasnosti sa pravilima CIK. Lični podaci o svakom licu uključuju: ime, prezime, datum rođenja, adresu i biračko mesto na kojem treba glasati.

7.3 Kako bi potvrdila glasačko pravo, CIK mora imati pristup registrima, podacima o prebivalištu i ostalim službenim podacima.

7.4. Pristup biračkom spisku treba biti dozvoljen, kao što je i određeno pravilima CIK.

7.5 Sve aktivnosti i dokumenta državnih organa, i sve predstavke i evidencija koja se tiče registracije građana u biračke spiske treba biti besplatna.

7.6 Lični podaci građana na biračkom spisku trebaju biti napisani na jeziku i pismu u saglasnosti sa originalim podacima, sve u skladu sa zakonom o korišćenju jezika na Kosovu.

7.7 Nadležni sud će podneti podatke CIK o licima koja su lišena prava, pravosnažnom odlukom suda. Takvi podaci se dostavljaju na osnovu zahteva CIK.

7.8 Centralni registar građana treba proslediti sve relevantne informacije CIK koje su mu neophodne za održavanje biračkih spiskova, u saglasnosti sa rokovima određenim od strane CIK.

7.9 CIK treba obezbediti elektronsku verziju, kao i štampanu kopiju BS Opštinskoj Izornoj Komisiji (dalje u tekstu OIK),

Član 8.

Pregled biračkog spiska i period za prigovore

8.1 Birači sa pravom glasa mogu, kao što je određeno članom 9, osporiti netačne i nepotpune podatke na biračkom spisku u periodu koji je određen za tu svrhu od strane CIK.

8.2 Pre početka perioda za prigovore i potvrđivanje, nakon objavljivanja dana izbora od strane Predsednika Kosova, Sekretarijat CIK će proslediti BS svim OIK u svakoj opštini, kao što je i određeno pravilima CIK i u saglasnosti sa zakonom o zaštiti podataka. Kancelarija CIK će dostaviti BS OIK u svakoj opštini. Šta više, OIK mogu odrediti još neko drugo mesto za pregled BS na svojoj teritoriji, onda kada je to potrebno kako bi se dozvolio pristup istima na teritoriji njihove opštine.

8.3. O žalbama na odluke koje se tiču izmena BS odlučuje prvostepeni sud.

8.4 Pre početka perioda za prigovore CIK je dužna da snabde svaku Kontakt osobu certifikovanog Političkog subjekta BS. Korišćenje BS, od strane političkog subjekt, u

suprotnosti sa Poglavljem V Kodeksa ponašanja političkih subjekata, njihovih pristalica i kandidata, će se smatrati kršenjem ovog zakona. Izmene BS se mogu vršiti samo u saglasnosti sa pravilima CIK.

8.5 CIK je dužna da, na osnovu individualnog zahteva, snabde sve posmatrače izbora BS. Akreditovani posmatrači izbora mogu nadgledati period za prigovore i potvrđivanje u svim onim mestima u kojima su izloženi BS.

8.6 CIK je dužna da, nakon što je javnosti pružena mogućnost podnošenja prigovora na greške ili propuste biračkih spiskova, pre dana izbora, potvrdi da su birački spiskovi u saglasnosti sa važećim zakonom.

Član 9.

Procedura podnošenja prigovora

9.1 Svi birači sa pravom glasa kao što je i određeno članom 5, mogu pregledati BS, pod uslovom da on/ona:

a) identifikuje sebe pred OIK kao birača sa pravom glasa na Kosovu, koji se nalazi na BS i podnese jedan od identifikacionih dokumenata:

(i) validnu ličnu kartu;

(ii) validne putne isprave;

(iii) validni pasoš;

(iv) validnu vozačku dozvolu; ili

b) identifikuje sebe pred OIK kao lice koje je van Kosova uspešno apliciralo za pravo glasa, podnoseći validnu identifikacionu sliku i potvrdu o registraciji van Kosova.

9.2 Lice koje želi da podnese prigovor na ime za koje smatra da se ne treba nalaziti na BS treba podneti zahtev prvostepenom sudu, jasno iznoseći činjenice koje podržavaju njenj/njegovu tvrdnju i treba uključiti relevantne podatke.

9.3 Lice može podneti zahtev prvostepenom sudu ukoliko sazna da se njeno/njegovo ime ne nalazi na BS. Zahtev treba uključivati sve relevantne podatke.

Član 10.

Proces donošenja odluke

10.1 Sve odluke prvostepenog suda su pravosnažne, uključujući odluke o uključivanju ili isključivanju imena sa BS.

10.2 Prvostepeni sud će obavestiti CIK ili drugu stranu koja je podnela zahtev i istoj pružiti mogućnost da podnese odgovor. Svi odgovori se moraju proslediti u roku od dva (2) radna dana od primanja obaveštenja od strane prvostepenog suda, kojem je zahtev podnešen.

10.3 Prvostepeni sud je dužan da, u roku od pet (5) dana, prosledi odluku o zahtevu podnosiocu istog i bilo kojoj drugoj strani, kojoj je upućeno pismeno obaveštenje, u saglasnosti sa stavom 2. ovog člana.

10.4 Zahtevi o nedozvoljenom isključivanju sa biračkog spiska, podnešene poštom ili na neki drugi način, se trebaju podneti prvostepenom sudu 40 dana pre dana izbora.

10.5 Prvostepeni sud neće razmatrati zahteve koji ne ispunjavaju uslove određene Proceduralnim pravilima. Prvostepeni sud može odmah odbiti zahtev ili grupu istih ukoliko isti ne predstavlja “prima facie” slučaj ili ukoliko su neosnovani.

10.6 Prvostepeni sud je ovlašćen da naredi CIK da preuzme popravne mere u odnosu na pokrenuta pitanja, a koja se tiču BS.

POGLAVLJE III

REGISTRACIJA POLITIČKIH PARTIJA I CERTIFIKACIJA POLITIČKIH SUBJEKATA

Član 11. **Osnovne odredbe**

11.1 CIK će, u sklopu SCIK, uspostaviti Kancelariju za registraciju i certifikaciju političkih partija („Kancelarija“). Kancelarija će biti odgovorna za održavanje registra političkih partija certifikaciju svih političkih subjekata koji će biti uključeni u izbore i ograničena troškova kampanje i objavljivanja finansija, člana ovog zakona.

11.2 Kancelarijom će upravljati Izvršni direktor koji će podnositi izveštaj CIK.

11.3 Sve registracije koje je vršila Kancelarija za registraciju političkih partija, uspostavljena u okviru UNMIK-ovog Stuba III (OEBS), u vreme kada ovaj zakon stupa na snagu trebaju se smatrati registrovanima u saglasnosti sa članom 18.1 ovog zakona.

11.4 Registrovana Politička partija se treba certifikovati odmah u vreme izbora i nakon što je ispunila uslove člana 15.3. ovog zakona, osim ako je obavestila Kancelariju o izmenama, u saglasnosti sa ovim zakonom.

11.5 Registrovana Politička partija ili bilo koji drugi aplikan za certifikaciju u skladu sa ovim zakonom, se treba smatrati političkim subjektom. Kancelarija treba uspostaviti i održavati poštansko sanduče za svaki politički subjekat, certifikovan od strane CIK. Sva službena prepiska sa političkim subjektom se treba voditi putem Kontakt osobe i relevantnog poštanskog sandučeta. Subjekti su dužni da redovno proveravaju svoje poštansko sanduče, koje se nalazi u CIK.

Član 12. **Registracija političkih partija**

12.1 Aplikacije za registraciju Političkih partija se podnose Kancelariji, u bilo koje vreme tokom radnog vremena.

12.2 Aplikacije podnešene Kancelariji za registraciju u periodu između dana objavljivanja izbora od strane Predsednika Kosova i dana izvlačenja listića će se smatrati aplikacijama za certifikaciju političkih subjekata u skladu sa ovim zakonom.

12.3. Aplikacije za registraciju političkih partija se trebaju podneti u skladu sa pravilima određenim od strane Kancelarije, i trebaju uključivati sledeće:

- a) ime, prezime, adresu i broj telefona predsednika partije;
- b) ime, prezime, adresu i broj telefona ovlašćenog finansijskog agenta partije;
- c) ime, prezime, adresu i broj telefona lica koje je ovlašćeno da kontaktira u ime partije, sa CIK;
- d) telefonski broj i poštansku adresu sedišta partije;
- e) izjavu potpisanu od strane Predsednika partije, o poštovanju i pridržavanju proceduralnih pravila Kodeksa o ponašanju;
- f) statut partije;
- g) akronim ili pečat partije;
- h) ažurirani finansijski izveštaj partije;
- i) datum poslednjeg okupljanja partije;
- j) ime i adrese najmanje 500 članova partije koji žive na Kosovu i koji se nalaze na Biračkom spisku Kosova.

12.4 Kancelarija je dužna da pregleda aplikacije za registraciju u roku od deset (10) dana od dana dobijanja iste i informiše ovlašćenog predstavnika partije u roku od pet (5) dana od dana zaključivanja provere obrasca za registraciju koji nisu adekvatno popunjeni, pitanja koja se trebaju obraditi ili izmeniti.

12.5 Kancelarija je dužna da, u roku od trideset (30) dana od dana dobijanja aplikacije, da preporuku CIK o statusu aplikacije za registraciju, preporučujući odbijanje registracije ili specifikujući one oblasti za koje su neophodna dalja objašnjenja.

12.6 Sve registrovane političke partije su dužne da podnesu obrazac kao što je i opisano pravilima CIK, kako bi produžile registraciju, najkasnije 31 marta svake kalendarske godine.

12.7. U slučaju nepoštovanja pravila ovog zakona koja se tiču registracije partija će biti isključena iz registra političkih partija.

12.8 Kancelarija treba biti informisana o eventualnoj izmeni predsednika političke partije ili finansijskog službenika iste, u roku od pet (5) radnih dana od izmene.

Član 13.

Finansijski izveštaj svake registrovane političke partije će se pregledati jednom **godišnje**, u saglasnosti sa odredbama ovog Zakona.

Član 14.

14.1 Krivična presuda protiv registrovanog političkog subjekta će rezultirati isključivanjem političkog subjekta, kao što je određeno od strane suda.

14.2 Ovlašćeni finansijski službenik partije i predsednik iste su odgovorni za istinitost podataka koji su podnešeni Kancelariji, kao što je i određeno ovim zakonom.

Član 15.

Certifikacija političkih subjekat

15.1 Kako bi izašao na izbore, Politički subjekat treba biti certifikovan za to od strane CIK.

15.2. Aplikacija za certifikaciju se treba podneti u bilo koje vreme tokom radnog vremena, šezdeset (60) dana pre izbora. Ni jedna aplikacija, podnešena u periodu od šezdeset (60) dana pre dana izbora, neće biti uzeta u obzir od strane Komisije.

15.3 Registrovana Politička partija se odmah certifikuje, ali je dužna da obavesti Kancelariju u roku od petnaest (15) dana od dana objavljivanja izbora od strane Predsednika Kosova, o bilo kakvim izmenama koje se tiču Predsednika partije, ovlašćenog finansijskog predstavnika i ostalih podataka koji se tiču takvih izmena.

15.4 Registrovana Politička partija koja ne želi da se certifikuje za izbore je dužna da o tome obavesti Kancelariju petnaest (15) dana nakon objavljivanja izbora od strane Predsednika Kosova, da ne želi da učestvuje u izbore, ili o tome da želi da bude certifikovana kao koalicija u saglasnosti sa ovim zakonom.

15.5 CIK je dužna da certifikuje Političke subjekte koji su podneli kompletnu aplikaciju, na osnovu metode i u saglasnosti sa rokom određenim od strane CIK. Takvim aplikacijama se treba priložiti sva neophodna dokumentacija u skladu sa ovim članom, kao što sledi:

- a) Certifikat o registraciji (broj lične karte u slučaju nezavisnog kandidata);
- b) ime, prezime, adresa i broj telefona Predsednika subjekta, tamo gde je to dostupno, i ovlašćenog predstavnika, kao i telefonski broj sedišta političkog subjekt;
- c) kopiju pečata partije, ili u slučaju koalicije, kopiju pečata svih političkih partija koalicije i pečata same koalicije;
- d) ime, prezime, adresa i broj telefona finansijskog službenika subjekt;
- e) ime, prezime, adresa i broj telefona lica koje je ovlašćeno za izborni proces u ime subjekta;
- f) izjavu potpisanu od strane Predsednika partije, nosioca liste ostalih subjekat, koja se tiče poštovanja i pridržavanja Kodeksa ponašanja, kao što je i određeno ovim zakonom;

g) izjavu, koja ne sadrži više od 150 reči, na jeziku ili jezicima po svom izboru, u svrhu prosleđivanja iste glasačima van Kosova koji će učestvovati na izborima. Izjava treba biti u skladu sa Kodeksom ponašanja regulisanim ovim zakonom i potpisana od strane Predsednika ili ovlašćenog lica za Politički subjekat; i

h) u slučaju koalicije, to treba biti izjava potpisana od strane Predsednika svake registrovane političke partije koja je u koaliciji koja će učestvovati na izborima, naglašavajući način na koji će se izvršiti podela kandidata i zalaganje istih da poštuju Kodeks ponašanja ovog zakona.

i) u slučaju građanske inicijative, broj lične karte vođe te inicijative, ovlašćenog predstavnika i ovlašćenog finansijskog predstavnika. U slučaju nezavisnog kandidata ili građanske inicijative, kandidat ili vođa može služiti kao ovlašćeni predstavnik i finansijski predstavnik;

j) ime, prezime, adresa i broj telefona vođe liste koalicije, predstavnika ili finansijskog predstavnika;

k) u slučaju koalicije, pečat koalicije

(l) Kancelarija treba biti informisana o eventualnoj izmeni predsednika političke partije ili finansijskog službenika iste u roku od pet (5) radnih dana od izmene.

15.6 Politički subjekat uz svoju aplikaciju treba podneti i potvrdu o plaćenju taksi za sertifikaciju, kao što je i određeno članom 23 ovog zakona.

15.7 Izuzetni slučajevi pomenuti u stavu 8. ovog člana, svaka aplikacija za sertifikaciju političkog subjekta treba da uključuje određen broj potpisa kao što je i određeno pravilima CIK.

15.8 Politička partija koja je dobila najmanje jedno (1) mesto u Skupštini Kosova na poslednjim izborima iste vrste nije dužna da podnese dodatne potpise za sertifikaciju na izborima za Skupštinu Kosova.

15.9 Svako lice može dati svoj potpis kao podršku samo jednoj Političkoj partiji na izborima.

15.10 Svi politički subjekti su dužni da, u svojoj aplikaciji za sertifikaciju, potvrdi pismenim putem i potpisom da će poštovati Kodeks ponašanja političkih subjekat kao što je i određeno Poglavljem VI ovog zakona.

15.11 Svi politički subjekti treba da naglase u svojim aplikacijama da li želi da učestvuje na izbore za mesta koja su garantovana za Srpsku zajednicu na Kosovu i ostale nevećinske zajednice, kao što je i određeno članom 64. Ustava.

15.12 Nepoštovanje odredbi ovog člana će dovesti do tog da CIK odbije aplikaciju. Pored uslova za sertifikaciju navedenim u ovom Poglavlju, CIK će, nakon primanja aplikacije za sertifikaciju od strane političkog subjekta koji uključuje registrovanu političku partiju, od IKMŽ tražiti pismeno uverenje da je politički subjekat koji aplicira podmirio sve obaveze koje se tiču svih prethodnih izbora i potvrdi da nema nikakvih nepodmirenih finansijskih obaveza.

15.13 Svi zahtevi o povlačenju Političke partije iz izbora se podnose CIK.

Član 16. **Procesuiranje aplikacija za certifikaciju**

16.1 Kancelarija je dužna da pregleda svaku aplikaciju za certifikaciju i ukoliko zaključi da politički subjekat nije ispunio sve kriterije određene članom 15., onda je ista dužna da, deset (10) dana nakon primanja aplikacije pošalje obaveštenje subjektu o razlogu ili razlozima zašto ista nije adekvatna.

16.2 Podnosilac aplikacije koji dobije obaveštenje navedeno u članu 12.4 ovog zakona je dužan da u roku od pet (5) radnih dana podnese korigovanu aplikaciju ili objašnjenje o identifikovanim greškama.

16.3 Kancelarija je dužna da pripremi pismene preporuke CIK za ili protiv potvrđivanja aplikacije koju je dobila, i to u roku od pet (5) dana od dana dobijanja potpune dokumentacije. Preporuka treba sadržati pismeno objašnjenje o svakom kriterijumu. Nijedna partija ne može biti certifikovana ukoliko ne ispuni sve određene kriterije.

16.4 Nakon dobijanja preporuke od strane Kancelarije, CIK je dužna da potvrdi ili odbije aplikaciju za certifikaciju u roku od sedam (7) radnih dana.

16.5 Na osnovu odluke CIK, Kancelarija je dužna da odmah, pismenim putem obavesti podnosioca aplikacije o statusu aplikacije i u slučaju odbijanja, istog obavesti o razlozima odbijanja ujedno ga savetujući o pravu na podnošenje žalbe IKMŽ, u roku od pet (5) dana.

Član 17. **Političke partije**

17.1 Politička partija može biti certifikovana za učešće na izborima, pod uslovom da registracija iste na osnovu Uredbe UNMIK-a br.2004/11 nije suspendovana.

17.2 Kancelarija je dužna da obavesti CIK o statusu registracije svake Političke partije podnosioca žalbe o krajnjem ishodu procedure certifikacije.

Član 18.

Koalicije

18.1 Koalicija može biti certifikovana za učešće na izborima pod jednim imenom, pod uslovom da se sastoji od političkih partija koje su certifikovane u saglasnosti sa članom 15.4.

18.2 CIK se prema Koaliciji odnosi kao prema pojedinačnom političkom subjektu od dana certifikacije Koalicije, sve do potvrđivanja rezultata izbora. Politička partija se ne

može povući iz Koalicije, onda kada je ista certificovana, dok god se ne potvrde rezultati izbora.

18.3 Nako raspada Koalicije, svaka registrovana politička partija koja je bila član koalicije je jednako odgovorna za podmirivanje obaveza koalicije, u skladu sa sporazumom o koaliciji, uključujući i kazne izrečene od strane CIK ili IKMŽ.

18.4 Politička partija koja je član koalicije ne može učestvovati kao član neke druge koalicije ili kao zasebna politička partija, na istim izborima.

Član 19. Građanska inicijativa

19.1 CIK, građanske inicijative tretira kao pojedinačni politički subjekat od dana certifikacije do podnošenja konačnog finansijskog izveštaja Građanske inicijative, kao što je i regulisano članom 40.2 (b).

19.2 Svaki kandidat sa liste certificovanih kandidata Građanske inicijative je lično odgovoran za jednako podmirivanje eventualne kazne izrečene Građanskoj inicijativi od strane CIK ili IKMŽ.

Član 20. Nezavisni kandidati

20.1 Nezavisni kandidat može biti certificovan da se kandiduje na izborima, pod uslovom da je podoban kao kandidat, na osnovu člana 29 i samo ukoliko je registrovan kao birač.

20.2 Nezavisni kandidat ne može na istim izborima, tražiti certifikaciju za političku partiju, koaliciju ili građansku inicijativu.

20.3 Nezavisni kandidat može povući svoju kandidaturu pre certifikacije izbornih rezultata.

Član 21. Identična ili slična imena

21.1 CIK neće certifikovati politički subjekat pod imenom ili akronimom koji je isti ili sličan, ili CIK smatra da je isti, ili upućuje na ime ili akronim nekog drugog Političkog subjekta, koji je ranije certifikovan.

21.2 Ukoliko dva ili više političkih subjekata aplicira pod istim ili sličnim imenom ili akronimom, što može dovesti do zabune ili obmane glasača, CIK će odlučiti koji subjekat ima pravo na certifikaciju pod tim imenom ili akronimom. Tokom donošenja odluke CIK će uzeti u obzir datum kada je koji subjekat podneo aplikaciju CIK i ranije korišćeno ime ili akronim svakog subjekta.

21.3 U svrhu ovog člana, koalicija će se smatrati drugim političkim subjektom na svakim izborima, osim ukoliko uključuje sve političke partije koje su i ranije bile deo koalicije.

21.4 Odredbe ovog člana ne sprečavaju certifikaciju nezavisnog kandidata pod svojim ili pravnim imenom. U slučajevima kada su imena ista, CIK može napraviti neku razliku kako bi se izbegla zabuna na listiću.

Član 22. Potpisi

22.1 Kao deo procesa pregleda određenim članom 16.1. ovog zakona, Kancelarija je dužna da proveri svaku knjižicu potpisa podnešenu kao podršku aplikaciji za certifikaciju, sve to kako bi utvrdila da li su potpisi važeći.

22.2 Tokom provere važećih potpisa podrške, Kancelarija je dužna da proveri knjižice potpisa svih kandidata kako bi proverila iste u skladu sa pravilima CIK.

22.3 Sledeće vrste potpisa će se smatrati nevažećim i neće se računati kao ispunjenje zahteva za prikupljanje potpisa:

- a) potpisi osoba koje nisu registrovane kao glasači;
- b) potpisi podrške za koje nedostaju bilo kakve zahtevane informacije ili su nečitke;
- c) potpisi koji su dati istim rukopisom kao i drugi potpisi, uključujući potpise glave porodice u ime drugih članova porodice; i
- d) potpisi koji uključuju informacije koje ne odgovaraju onima koje su zabeležene u najnovijoj verziji biračkog spiska.

Član 23. Depozit za certifikaciju

Depozit za certifikaciju će biti određen u saglasnosti sa pravilima CIK.

Član 24. Redosled listića

24.1 Izvlačenje listića će se održati na dan koji je odredila CIK.

24.2 Broj lutrije će se izvlačiti za svakog političkog subjekta kako bi se odredio redosled listića. Predsedavajući CIK odlučuje o procedurama koje treba ispoštovati tokom izvlačenja listića, obezbeđujući pravedno i transparentno izvlačenje. Predsedavajući CIK će predsedavati izvlačenjem listića.

24.3 Kancelarija je dužna da obavesti političke subjekte o mestu, datumu i vremenu izvlačenja listića. Svaki politički subjekat je dužan da ovlasti svog predstavnika da izvuče listić i nadzire izvlačenje listića. Predsedavajući CIK će predsedavati izvlačenjem i ukoliko politički subjekat ne pošalje svog predstavnika, član Sekretarijata CIK će izvući listić za taj subjekat.

POGLAVLJE IV

CERTIFIKACIJA KANDIDATA

Član 25.

Osnovne odredbe

25.1 Politička partija, koalicija političkih partija, građanska inicijativa koja aplicira za certifikaciju kako bi učestvovala na izborima je dužna da podnese Kancelariji listu kandidata na dan i način određen pravilima CIK.

25.2 CIK je dužna da isključi certifikovanu političku partiju, građansku inicijativu ili koaliciju ukoliko ne podnese listu kandidata Kancelariji, u roku koji je određen od strane CIK.

Član 26.

Pregled liste kandidata

26.1 Kancelarija je dužna da podnese pismenu preporuku CIK o certifikaciji ili odbijanju certifikacije svake liste kandidata u roku od 5 radnih dana od prijema.

26.2 Kancelarija će proveriti sve liste kandidata i ukoliko utvrdi da je Politički subjekat ispoštovao uslove Poglavlja III i IV ovog zakona, onda je dužna da, u roku od 10 dana od prijema iste, podnese preporuku CIK o certifikovanju liste kandidata.

26.3 Ukoliko Kancelarija utvrdi da lista kandidata nije u saglasnosti sa odredbama, onda je dužna da, u roku od pet (5) radnih dana, o tome obavesti politički subjekat koji će je ispraviti, naglašavajući razlog(e) zbog kojih je neophodno izvršiti izmene na listi.

26.4 Politički subjekat koji dobije obaveštenje navedeno u članu 26.3. ovog zakona je dužan da u roku od tri (3) radna dana dostavi objašnjenje u vezi sa navedenim pitanjima ili izmenjenu izjavu.

26.5 Kancelarija će, u roku od deset (10) dana od dana prosleđivanja obaveštenja iz člana 26.3 podneti pismenu preporuku CIK o certifikovanju ili odbijanju liste kandidata.

26.6 Politički subjekat podnosi IKMŽ žalbu na odluku CIK o odbijanju certifikacije liste kandidata, u roku od pet (5) radnih dana od dana kada je taj politički subjekat primio obaveštenje o odluci.

Član 27.

Uslovi o polnoj jednakosti

27.1 Sve liste kandidata političkih subjekata se trebaju sastojati od najmanje trideset (30%) posto muškaraca i najmanje trideset (30%) posto žena, sa po jednim kandidatom svakog pola koji je uključen najmanje jednom u svakoj grupi od tri kandidata, počevši od prvog kandidata na listi.

27.2 Ovaj stav se ne odnosi na liste koje se sastoje od jednog ili dva kandidata.

Član 28.

Povlačenje ili izmena kandidata i političkih subjekata

28.1 Politički subjekat koji je certifikovan se može povući sa izbora tako što će pismenim putem obavestiti CIK o svom povlačenju i to najkasnije dva (2) radna dana od dana izvlačenja listića, kao što je određeno članom 24.1 ovog zakona.

28.2 IKMŽ će isključiti kandidata sa liste kandidata zato što smatra da isti nije dao svoju saglasnost za kandidovanje, u tom slučaju da politički subjekat ne može zameniti kandidata na svojoj listi kandidata, već ista mora ostati u saglasnosti sa članom 27. ovog zakona.

28.3 Bez ikakvih predrasuda u odnosu na odredbe stava 2. ovog člana, certifikovana politička partija, građanska inicijativa ili koalicija može u roku od četiri (4) dana nakon isključivanja kandidata zameniti istog ukoliko se njeno/njegovo ime pojavljuje na listi neke druge političke partije, građanske inicijative ili koalicije koji je pismenim putem potvrdio da želi da ostane na listi drugog političkog subjekta.

28.4 U slučaju smrti kandidata pre izbora, certifikovana politička partija, građanska inicijativa ili koalicija može zameniti preminulog kandidata, u roku određenom od strane CIK.

28.5 Svi zahevi za povlačenje certifikovanih kandidata se podnose CIK.

Član 29.

Podobnost kandidata

29.1 Svako lice čije se ime pojavljuje na Biračkom spisku je podobno da se certifikuje kao kandidat, osim ukoliko je isto:

- a) sudija ili tužilac na Kosovu ili negde drugo;
- b) pripadnik Bezbednosnih snaga Kosova;
- c) pripadnik Kosovske Policijske Službe;
- d) pripadnik Carinske službe Kosova;
- e) pripadnik Bezbednosne agencije Kosova;
- f) šef nezavisne agencije;
- g) diplomatski predstavnik
- h) predsedavajući ili član CIK;
- i) član IKMŽ
- j) član Opštinske izborne komisije
- k) pripadnik oružanih snaga bilo koje države;
- l) pripadnik policijskih snaga ili sličnih organa;

- m) služi kaznu izrečenu od strane Međunarodnog Krivičnog Tribunala za bivšu Jutoslaviju;
- n) pod istragom Tribunala i koja nije ispoštovala naredbu za pojavljivanje pred Tribunalom;
- o) mu je oduzeto pravo, pravosnažnom odlukom suda;
- p) mu je oduzeto pravo kandidovanja, pravosnažnom odlukom suda, uključujući odluke IKMŽ;
- q) je osuđeno za krivično delo, pravosnažnom odlukom suda u poslednje tri (3) godine;
- r) nije platilo kaznu izrečenu od strane IKMŽ ili CIK;
- s) nije ispoštovalo naređenje IKMŽ.

29.2 Broj kandidata na listi ne može biti veći od deset posto (10%) od ukupnog broja mesta u skupštini.

29.3 Ukoliko se podnese lista sa većim brojem kandidata, CIK će smanjiti isti u saglasnosti sa odredbama ovog člana.

29.4 Ukoliko kandidat koji je certifikovan od strane CIK ima ili stekne status koji ga čini nepodobnim za kandidata na osnovu odredbi stava 29.1, CIK može poništiti certifikovanje tog kandidata i izbrisati sa liste kandidata političkog subjekta.

29.5 Lice koje je član nekog drugog izabranog zakonodavnog organa ne može dobiti mesto u Skupštini Kosova. Poslanik Skupštine, koji je ili je postao član nekog drugog izabranog zakonodavnog organa, nakon što je dobio mesto poslanika u Skupštini, treba prekinuti svoj mandate u Skupštini.

29.6. Javni službenik koji se kandiduje za poslanika Skupštine je dužan da uzme odmor, od dana kada počinje izorna kampanja.

29.7 CIK je dužna da, u roku od pet (5) dana, objavi certifikovanu listu kandidata, kao i sve izmene iste u roku od dodatnih pet (5) dana.

29.8 Kandidat ne može prijaviti na više od jedne liste kandidata političkog subjekta, koalicije, građanske inicijative ili nezavisnog kandidata.

29.9 Odredbe koje se tiču netačnih informacija pomenutih u stavu 1. ili 5. ovog člana će biti sankcionisane u saglasnosti sa pravilima IKMŽ.

Član 30.

Zaštita i verifikacija podataka kandidata

30.1 Sekretarijat CIK će, u saglasnosti sa ovim zakonom i pravilima CIK, podatke o kandidatima koji su podnešeni CIK tretirati kao poverljive, osim što je dužna da zahtevane informacije da na uvid svim zakonodavnim organima, u svrhu bezbednosti izbora.

30.2 Po certifikaciji kandidata, CIK može objaviti lične podatke istih samo u saglasnosti sa vazecim zakonom.

30.3 Ukoliko kandidat nije certifikovan od strane CIK, Sekretarijat CIK ne sme otkrivati lične podatke kandidata.

POGLAVLJE V

KODEKS PONAŠANJA POLITIČKIH SUBJEKATA, NJIHOVIH PRISTALICA I KANDIDATA

Član 31.

Svrha Kodeksa ponašanja

Kodeks ponašanja političkih subjekata, njihovih pristalica i kandidata ima za cilje da uspostavi pravila na osnovu kojih će građani Kosova moći da izaberu svoje predstavnike na pravičnim, slobodnim i informisanim izborima u duhu demokratske tolerancije, mira i poštovanja vladavine zakona.

Član 32.

Odgovornosti političkih partija, njihovih pristalica i kandidata

32.1 Ovaj kodeks se tiče svih političkih partija, kandidata, članova subjekata i njihovih pristalica.

32.2 IKMŽ je ovlašćena da donosi odluke o sankcijama ili popravnim merama, u saglasnosti sa svojim procedurama, u slučaju kršenja Kodeksa.

32.3 Politički subjekti su dužni da obaveste svoje članove, pristalice i kandidate o odredbama Kodeksa.

32.4 Politički subjekti su dužni da preduzmu sve adekvatne mere kako bi suzbili eventualno kršenje Kodeksa od strane njihovih članova, pristalica i kandidata.

32.5 Politički subjekti su odgovorni za sve prekršaje Kodeksa počinjene od strane njihovih članova, pristalica i kandidata.

32.6 Politički subjekti mogu podenti IKMŽ, evidenciju koja dokazuje da su preduzeli adekvatne mere da suzbiju i/ili spreče svoje članove, pristalice i kandidate u kršenju Kodeksa. Takva evidencija može biti uzeta u obzir tokom određivanja sankcija i može uključivati sledeću evidenciju:

- a) politički subjekat je informisao svoje članove, pristalice, i kandidate o odredbama Kodeksa i obaveze poštovanja istih;
- b) politički subjekti i njihovi kandidati su se javno oglasili o osuđivanju nasilja, pretnji nasiljem ili zastrašivanja tokom procesa izbora;
- c) politički subjekti javno i ozbiljno osuđuju svoje članove, pristalice i kandidate za kršenje vazecih zakona koji se tiču izbora;
- d) politički subjekti ne podržavaju, podstiču ili pomažu svoje članove, pristalice i kandidate u kršenju Izbornih pravila pod nikakvim okolnostima niti u bilo kakvoj situaciji;

e) i svu ostalu evidenciju o pokušajima političkih subjekata da suzbiju kršenje Izbornih pravila od strane svojih članova, pristalica i kandidata.

32.7 Svaki kandidat je dužan da potpiše izjavu o njenoj/njegovoj saglasnosti sa poštovanjem svih vazecih zakona i podržavanjem potpunog sprovođenja potvrđenih rezultata izbora.

Član 33.

Zabranjene radnje za političke subjekte

Političkim subjektima, njihovim pristalicama i kandidatima su tokom predizborne kampanje zabranjene sledeće radnje:

a) uklanjanje, skrivanje, uništavanje ili izmena pismenih beleški, postera, plakata i ostalog materijala, koji neki drugi politički subjekat koristi tokom izborne kampanje;

b) postavljanje obaveštenja, plakata i postera, ili objavljivanje njihovih imena ili slogana koji se tiču izborne kampanje, u ili na javnim objektima ili ustanovama, na ili iznad javnih puteva, na saobraćajnim znacima, u ili na zgradama ili objektima koje koriste međunarodne organizacije, ili u\na privatnim objektima pod tuđim vlasništvom ili korišćenjem;

c) nošenje ili pokazivanje oružja na bilo kakvim političkim sastancima ili tokom bilo kakvog događaja organizovanog od strane političkih subjekata. Nošenje oružja od strane drugih lica na političkim sastancima/događajima je dozvoljeno samo ukoliko je lice koje poseduje oružje za to ovlašćeno od strane nadležnih organa i samo ukoliko je Kosovska Policija, unapred obavешtena da će lice nositi sa sobom oružje na relevantnim sastancima;

d) ometanje sastanaka ostalih političkih subjekata ili podsticanje drugih da čine to;

e) ometanje ili pokušaj ometanja novinara da obavlja svoje profesionalne dužnosti;

f) obećavanje novčane nagrade kako bi dobio podršku glasača;

g) preti ili pokušava da preti nekom drugom političkom subjektu, njihovim pristalicama ili kandidatima;

h) ohrabruje neko lice, koje nema zakonito pravo na registraciju, da se registruje za glasanje;

i) ohrabruje neko lice, koje nema pravo glasa, da glasa;

j) ohrabruje neko lice da glasa više od jednog puta na istim izborima, ili da glasa u ime nekog drugo lica;

k) zloupotrebljava pravo žalbe, ili podnosi lažnu, neosnovanu ili netačnu žalbu ili predstavku IKMŽ;

l) koristi se rečima, usmenim ili pismenim putem, koje vređaju ili provociraju, ili imaju za cilj provokaciju neke druge osobe, kako bi izazvala nasilje protiv nekog lica ili vlasništva, koje pospešuje, ili koje ima za cilj pospešivanje mrženje protiv drugih, ili objavljuje ili koristi slike, simbole ili neki drugi material koji može imati takav efekat; ili

m) u cilju promovisanja političkog subjekta ili njihove kandidate koristeći slike, simbole ili neki drugi materijal koji se odnosi na osobu koja:

(i) služi kaznu izrečenu od strane Međunarodnog krivičnog tribunala za bivšu Jugoslaviju; ili

(ii) je pod optužbom Tribunala za bivšu Jugoslaviju i nije se ispoštovalo naređenje da se pojavi pred Tribunalom.

Član 34.

Zastrašivanje i nasilje tokom procesa izbora

34.1 Primena ili pretnja primenom nasilja od strane političkih subjekata, njihovih članova, pristalica ili kandidata, je strogo zabranjeno.

34.2 Nijedan politički subjekat ili kandidat ne sme podržati, podstaći ili dozvoliti nasilje, pretnju nasiljem ili zastrašivanje, tokom procesa izbora. Svaki politički subjekat je dužan da informiše svoje članove i pristalice o potrebi za izbegavanjem takvog ponašanja.

34.3 Izborne kampanje biće organizovane tako da ugodna i mirna atmosfera vlada tokom perioda kampanje.

Član 35.

Zabranjene delatnosti od strane zaposlenih u javnim institucijama

35.1 Osoba koja vrši javnu funkciju, izabrana ili imenovana, ne može da koristi istu ili nijedno od službenih sredstava u svrhu sticanja glasova. Nijedno sredstvo bilo koje institucije javne administracije na centralnom ili lokalnom nivou ili nijedno preduzeće u vlasništvu ili kontrolisano od strane centralne ili lokalne vlasti ne može biti upotrebljeno ili korišćeno kao podrška političkom subjektu na izborima.

35.2 Nijedan politički subjekat neće tokom trajanja perioda izborne kampanje, da ohrabri ili iskoristi zaposlenog u javnim institucijama koristeći njegov ili njen javni položaj kako bi vodili kampanju za jedan politički subjekat.

Član 36.

Zabranjene predizborne delatnosti

36.1 Tokom dvadeset četiri (24) sata pre otvaranja Glasačkih mesta i sve do njihovog zatvaranja, političkim subjektima, njihovim pristalicama ili kandidatima zabranjuje se sledeće aktivnosti:

a) raspodela ili izlaganje na bilo kojem Glasačkom mestu ili unutar okruga od 100 metara, bilo kakvog materijala sa ciljem uticanja na glasače

b) bilo kakve kampanje.

Član 37.

Prihvatanje Izbornih Rezultata

Svi politički subjekti, njihove pristalice i kandidati, su obavezni da se povinuju izbornim rezultatima i da podrže potpunu implementaciju overenih izbornih rezultata.

Član 38.

Kazne za Kršenje Zakonskih Pravila

38.1 Kršenje bilo kojeg člana Kodeksa ponašanja iznešenih u ovom Poglavlju, u slučajevima kad ova kršenja nisu uticala na izbroni rezultat, to je administrativni prekršaj i kažnjiv je u sagalsnosti sa pravilima IKMŽ.

38.2 Iznos kazne je određen na osnovu Člana 146.

38.3 Kršenja Kodeksa ponašanja određenih od strane KMŽ, koja su imala za cilj uticanje na rezultate izbora se smatraju krivičnim prekrđajem shodno Krivičnom Zakonu Kosova.

POGLAVLJE VI

OGRANIČENJE TROŠKOVA KAMPANJE I IZNOŠENJE FINANSIJA

Član 39.

Ograničenje troškova kampanje i Doprinosi

39.1 Nijedan politički subjekat ne sme da pređe ograničene troškove kampanje određene pravilom CIK, donešenim najkasnije pet (5) dana od objavljivanja dana izbora.

39.2. CIK će odrediti maksimalne troškove kampanje na osnovu ukupnog broja registrovanih glasača na biračkom spisku, poslednjeg ažuriranog spiska koje poseduje CIK.

39.3 Maksimalan iznos troškova kampanje odnosiće se na sva dobra i usluge kupljene u svrhu kampanje bez obzira na vreme kupovine ili pružanja usluge.

39.4 Politički subjekat neće prihvatiti doprinos, osim kao što je i regulisano zakonom na snazi.

Član 40.

Zahtevi za objavljivanje finansija

40.1 Svaki politički subjekat koji je registrovan za učešće na izborima podneće Izveštaj finasija kampanje subjekata, uključujući sve svoje ogranke i sastavne delove, za period koji počinje 90 dana pre izbora do dana završavanja izbora. Izvrštaj finansija kampanje subjekta će se podneti u roku od četrdeset pet (45) kalendarskih dana nakon dana izbora.

40.2 Izveštaj finansija Kampanje svakog političkog subjekta uključujući njihove ogranke i sastavne delove obuhvatiće potpuno i tačno iznošenje:

a) Prihoda političkog subjekta tokom perioda izveštavanja, uključujući izvor i datum svih doprinosa u gotovini;

b) sve troškove, uključujući troškove kampanje načinjene od strane subjekta tokom perioda izveštavanja; i

c) bilans koji pokazuje Imovinu, Dugovanja i Poravnanje subjekta od prvog do zadnjeg dana perioda izveštavanja.

41.3 Politički subjekti će dostaviti Kancelariji kopije računa za svaku administrativnu isplatu.

40.4 Kancelarija će izvestiti CIK o svim administrativnim isplatama sakupljenim ili odloženim pod Kosovskim Konsolidovanim Budžetom.

40.5 Ukoliko Politički subjekat ne uspe da podnese Obrazac Finansija Kampanje u roku, ili ukoliko podnese nepotpuni ili nevažeći izveštaj, Kancelarija može da podnese žalbu IKŽM u skladu sa procedurama tog organa.

40.6 Svaki Politički subjekat koji je registrovan za učešće na izborima vodiče i održavaće u periodu od sedam (7) godina tačne i detaljne beleške finansijskog stanja subjekata i njegovih ogranaka tokom perioda obuhvaćenog Izveštajem Objavljivanja Finansija Kampanje, uključujući:

a) knjige računovodstva koje beleže, u skladu sa opšte priznatim principima računovodstva:

(i) sve prihode po izvoru, iznosu, otkrivajući način na koji je naplata izvršena (na prime gotrovina, ček, itd.); i

(ii) sve isplate koje su učinjene od strane subjekta drugoj osobi, svrha isplate i način na koji je isplata izvršena;

b) računi za sve troškove u visini od sto evra(€100);

c) bankovne beleške svih računa koji se odnose na ili u ime političkog subjekta;

d) dokumenti koji znace pravnu osnovu za vlasništvo ili držanju svih nekretnina od strane političkog subjekta;

e) ugovori u kojima je politički subjekat strana, uključujući ugovore koji se odnose na iznajmljivanje ili kupovinu pokretne ili nepokretne imovine;

f) beleška svih doprinosa subjekta, bez obzira od toga kad su izvršeni, uključujući:

(i) vrednost svakog doprinosa;

(ii) datum kad je svaki doprinos učinjen;

(iii) ime, adresa i lična karta, pasoš ili broj vozačke dozvole svakog doprinosioca; i

(iv) ime osobe koja je primila doprinos u ime subjekta.

40.7 Svaki službenik finansija učestvovalaće na obuci u računovodstvu i reviziji koja se organizuje od strane Kancelarije što je pre moguće nakon njegovog ili njenog imenovanja osim ako on ili ona ne dokažu kancelariji da poseduju dovoljno iskustva i znanja da takva obuka nije neophodna.

Član 41. Revizija

- 41.1 U svrhu ovog člana, "Revizor Kampanje" značiće bilo koja organizacija koja je određena od strane Kancelarije da proveri troškove kampanje.
- 41.2 Ured će prekontrolisati svaki Izveštaj Objavljivanja Finansija Kampanje ili Obrazac Objavljivanja Finansija Kandidata.
- 41.3 Upotreba spoljnog revizora kao revizora kampanje je predmet odlučivanja CIK.
- 41.4 Svaki Politički subjekat će u potpunosti da saraduje sa Revizorom Kampanje i omogućiće revizorima potpun i slobodan pristup finansijskim podacima subjekata, uključujući bez ograničenja svih podataka pomenutih u stavu 3. ovog člana.
- 41.5 Revizor Kampanje će predstaviti preliminarne rezultate revizije, uključujući i spisak očitih grešaka ili propusta, najvišem izvršnom organu Političkog subjekta unutar četrdeset pet (45) dana nakon početka revizije i ne kasnije od četiri (4) meseca.
- 41.6 Politički subjekat može, unutar petnaest (15) radnih dana nakon primanja preliminarne rezultata revizije, da podnese prepravljen finansijski izveštaj i objašnjenje koje se odnosi na očigledne greške ili propuste koji su identifikovani od strane Revizora Kampanje.
- 41.7 Revizor Kampanje će da pripremi završni izveštaj revizije unutar petnaest (15) radnih dana nakon predaje preliminarne izveštaja revizije prema članu 47.5. ovog zakona. Završni izveštaj će da odredi sve greške ili propuste u finansijskom izveštaju, uzimajući u obzir sva objašnjenja podnesena u stavu 5. ovog člana.
- 41.8 Nijedna odredba ovog Zakona neće sprečiti Generalnog Revizora Kosova ili drugu odgovarajuću instituciju da izvrši reviziju troškova političkih subjekata u bilo koje vreme, uključujući troškove kampanje.

Član 42. Kazne

- 42.1 CIK može da naloži administrativne naplate u skladu sa pravilima, protiv Političkih subjekata koji podnesu Izveštaj Objavljivanja Finansija Kampanje nakon datog roka. CIK će da odloži sve administrativne naplate koje sakuplja od Konsolidovanog Kosovskog Budžeta.
- 42.2 Nametanje kazne ili druge sankcije od strane CIK, neodređuju unapred bilo koje krivične sankcije koje se mogu upotrebiti.
- 42.3 Politički Entite može da se žali na odluku CIK koja određuje kaznu, prvostepenom sudu unutar pet (5) radnih dana nakon što je izvešten o odluci.
- 42.4 Prvostepeni sud neće da nametne sankciju u vezi sa pitanjem koje je predmet administrativne naplate u stavu 1. ovog člana.
- 42.5 Politički subjekti će da podnesu Uredu kopiju uplatnice za administrativnu tarifu koju su platili.

Član 43. Informisanje javnosti

43.1 CIK, putem Kancelarije, osnovaće i održavaće Dosije informisanja javnosti koji sadrži trenutne kopije sledećeg:

a) Spisak donatora koji ukazuje:

(i) ime i ličnu kartu, pasoš ili broj vozačke dozvole svake osobe koja je Doprinela političkom subjektu, čija kombinovana vrednost ne prevazilazi sto evra (€100) u bilo kojoj kalendarskoj godini;

(ii) idsubjekt primaoca političkog subjekta;

(iii) vrednost doprinosa; i

(iv) datumi kad su doprinosi učinjeni;

b) kopije svih izveštaja objavljivanja Finansija kampanje podnešenih Uredu;

c) kopije svih Obrazaca objavljivanja Finansija kandidata za sertifikovane kandidate podnešene Kancelariji; i

d) kopije svih konačnih izveštaja o sertifikovanim kandidatima, koji se tiču revizija sprovedenih od strane Kancelarije.

43.2 Ured će omogućiti pristup Dosijeu informisanja javnosti od strane članova javnosti na centralnoj lokaciji koja će se odrediti od strane Kancelarije tokom časova regularnog radnog vremena, na internet stranici CIK-a kao i na drugim lokacijama i vremenima koje CIK može da odredi.

POGLAVLJE VII

VOĐENJE KAMPANJE I OBAVEŠTENJE O POLITIČKIM DOGAĐAJIMA

Član 44.

Opšte Odredbe

44.1 Tokom perioda izborne kampanje, Politički subjekti će, predmet uslova određenih u gore navedenom Kodeks ponašanja imati pravo da:

a) organizuju i održavaju javne sastanke/ događaje, okrugle stolove, konferencije za štampu, govore ili druge slične aktivnosti u kojima slobodno mogu da izraze svoja mišljenja i da dobiju podršku glasača;

b) štampaju i raspodele plakate, postere i ostali materijal u vezi sa izbronom kampanjom; i

c) kampanja putem bilo koje televizije, radija ili kablovskog operatera, kao i putem novinara, novina, telefonske mreže, poštanskog sistema ili druge metode reklamiranja, u saglasnosti sa pravilima CIK i ostalim zakonima na snazi.

44.2 Nesporazumi oko održavanja političkog skupa na javnim mestima, će se razmatrati od strane IKMŽ.

Policijski izveštaji koji se tiču nereda tokom političkih skupova trebaju biti dostupni IKMŽ i CIK.

Član 45.

Naoružano lično obezbeđenje na političkim događajima

Članovi naoružane jedinice za lično obezbeđenje koji su ovlašćeni od strane odgovorne vlasti za sprovođenje zakona za nošenje oružja koji su na dužnosti na bilo kojem događaju identifikovaće sami sebe pre i nakon zahteva svakog prisutnog KPS Policijskog službenika. Sva nošena oružja biće prikrivena.

Član 46.

Kazne

Osim pojedinačne odgovornosti za kršenje bilo koje odredbe ovog Poglavlja kažnjivo Krivičnim Zakonom Kosova, kršenja mogu biti podneta i Izornoj Komisiji za Žalbe i Molbe (IKŽM). IKŽM može da nametne kaznu Političkom subjektu za koji se smatra da je prekršio odredbe ovog poglavlja.

POGLAVLJE VIII

MEDIJI TOKOM PREDIZBORNE KAMPANJE

Član 47.

Osnovne odredbe

47.1 Kodeks ponašanja elektronskih medija i Kodeks ponašanja (KP) štampanih medija izdatih od strane Nezavisne Komisije za medije će biti primenjivani na sve aspekte izveštavanja o toku reklamiranja kampanje. Ovaj kodeks ponašanja se odnosi na sve novinare, urednike, upravnike emitera i izdavače.

47.2 Svi javni emiteri će besplatno emitovati materijal za obrazovanje birača, koji je pripremljen kako je zahtevala CIK.

47.3 Novinari, urednici, upravnici emitera, izdavači i vlasnici medijskih kuća koji se kandiduju za izbor na javne funkcije, neće doprineti ili na bilo koji način uticati na sadržaj njihovih medija.

47.4 Svi mediji će prihvatiti plaćeno reklamiranje na jeziku(cima) na kojima inače emituju program ili objavljuju.

47.5 Objavljivanje ili medijska reportaža o istraživanjima javnog mnjenja tokom perioda kampanje i u vezi sa izborima, biće praćena podacima o ukupnom broju ispitanika, nazivu kompanije koja primenjuje istraživanje javnog mnjenja, nazivu partije odgovorne za isto, i margini greške.

Član 48.

Pravičan i pošten odnos medija tokom predizborne kampanje

Svi mediji će osigurati da svi certifikovani politički subjekti budu na pošten i pravičan način predstavljeni tokom predizborne kampanje, a svi elektronski mediji će osigurati pošten i pravičan pristup emisija sa političkim diskusijama i debatama za sve certifikovane političke subjekte.

Član 49.

Opšta pravila političkog oglašavanja na radiju i televiziji

49.1 Politički reklamni spotovi neće trajati više od 2 minuta (120 sekundi).

49.2 Od emitera koji izaberu da emituju plaćene političke objave je zahtevano da ponude minimalni broj minuta besplatnog vremena emitovanja svakom certifikovanom subjektu tokom izborne kampanje, i to:

- a) 20 minuta za svaku privatnu televizijsku stanicu koja emituje program širom Kosova;
- b) 40 minuta za javnu službu za emitovanje televizijskog programa;
- c) 15 minuta za svaku privatnu radio stanicu koja emituje program širom Kosova;
- d) 30 minuta za svaki radi kanal javne službe za emitovanje programa;
- e) 15 minuta za sve ostale televizijske stanice;
- f) 10 minuta za sve ostale radio stanice.

49.3 Ovo besplatno vreme emitovanja može biti ponuđeno, po odluci pojedinačnih emitera, u obliku učešća u debatama, emisijama diskusija, intervjuima van redovno predviđenih programa za emitovanje vesti ili kao politički reklamni spotovi.

49.4 Izveštavanje tokom redovno predviđenih programa za emitovanje se neće računati kao besplatno vreme emitovanja.

49.5 Nikakvi politički reklamni spotovi se neće emitovati tokom vesti. U svrhu primene ovog člana, vesti po definiciji uključuju i komponente o sportu i vremensku prognozu.

49.6 Emiteri će osigurati da svaki politički reklamni spot bude jasno identifikovan kao takav i da jasno naznačuje organizaciju ili pojedinca koji snosi odgovornost za isti.

49.7 Od emitera se zahteva da vode odvojene dnevnik, koje će im osigurati NKM, besplatnog emitovanja koje je pruženo kao i reklamnog vremena prodatog certifikovanom političkom subjektu. Ovi dnevnik treba da budu pripremljeni i predati na nedeljnom osnovu NKM u saglasnosti sa uputstvima. Ovi dnevnik će biti otvoreni za uvid javnosti po njihovom prijemu.

49.8 Emiteri koji izaberu da emituju političke spotove su dužni da nedelju dana pre početka kampanje predlože nepristrasan i pravičan raspored besplatnog vremena za emitovanje političkih reklamnih spotova.

49.9 Emiteri neće biti kažnjeni ukoliko certifikovani politički subjekat ne iskoristi vreme ponudjeno pod pravičnim uslovima.

49.10 Ukupno vreme emitovanja besplatnih političkih reklamnih spotova na jednom emiteru će iznositi najviše 20 minuta po jednom certifikovanom političkom subjektu.

49.11 Emiteri koji se opredele da prihvate plaćene političke reklamne materijale ali ne ponude zahtevan minimum besplatnog vremena emitovanja certifikovanim političkim subjektima tokom perioda kampanje se smatraju prekršiocima ovog zakona.

49.12 Od privatnih emitera koji se opredele da ne emituju plaćeno vreme za političko oglašavanje nijednom certifikovano političkom subjektu ne zahteva se da ponude minimum besplatnog vremena emitovanja na način utvrđen stavom 2. ovog člana.

49.13 Privatni emiteri koji se opredele da ne emituju plaćene političke reklamne materijale ali ponude besplatno vreme emitovanja bilo kom potvrđeno političkom subjektu pružice slično besplatno vreme emitovanja svim drugim certifikovanim političkim subjektima.

49.14 Cena po sekundi nametnuta za plaćanje političkih reklamnih spotova neće prekoračiti najnižu cenu koja se primenjuje za to vreme nedelje u poslednjih šest (6) meseci.

Član 50.

Plaćeno političko oglašavanje u štampanim medijima

50.1 Štampani mediji će pružiti pravičan pristup svim certifikovanim političkim subjektima koji zahtevaju prostor za oglašavanje.

50.2 Štampani mediji će primenjivati iste cene bez ikakve diskriminacije prema svim certifikovanim političkim subjektima.

50.3 Svaki plaćeni politički oglas će jasno naznačavati organizaciju ili pojedinca odgovornog za isti.

50.4 Besplatan prostor za oglašavanje pružen certifikovanom političkom subjektu će jasno biti identifikovan kao takav. Sličan besplatan prostor biće blagovremeno pružen svim drugim certifikovanim političkim subjektima koji ga zahtevaju.

50.5 Štampani mediji će naplatiti cene oglašavanja certifikovanim političkim subjektima koje ne prekoračuju najniže navedene i objavljene cene ponuđene svim drugim oglašivačima za sličan prostor i broj redova, koji se nalaze u primeni trideset (30) dana pre perioda kampanje.

Član 51.

Režim regulisanja i postupak za ulaganje žalbi

51.1 Sve žalbe u pogledu kršenja ovog Poglavlja od strane političkih subjekata će biti prosleđene Izornoj komisiji za molbe i žalbe, dok će se žalbe koje se tiču kršenja od strane medija, proslediti Nezavisnoj Komisiji za Medije (NKM) u saglasnosti sa Zakonom o Nezavisnoj Komisiji za Medije.

51.2 Sve žalbe u pogledu kršenja ovog Poglavlja od strane medija će biti prosleđene od strane IKMŽ, NKM na rešavanje.

51.3 Kršenje dužnosti i obaveza od strane medija, kao što određuje ovo Poglavlje, mogu rezultirati izricanjem sankcija od strane NKM

51.4 IKMŽ će biti ovlašćena za izricanje sankcija certifikovanim političkim subjektima u slučaju kršenja ovog Poglavlja, i u saglasnosti sa Poglavljem XX. Ostala kršenja ovog Poglavlja će razmatrati IKMŽ.

Član 52.
Zabrana izveštavanja od strane medija.

52.1 Nijedno lice i nijedno sredstvo javnog informisanja neće emitovati niti objavljivati nikakav materijal koji se odnosi na aktivnosti kampanje tokom perioda koji započinje dvadeset četiri (24) časa pre dana izbora pa sve do zvaničnog zatvaranja birališta.

52.2 Nikakvo objavljivanje ili emitovanje rezultata istraživanja javnog mnjenja u vezi sa predizbornom kampanjom, uključujući ankete o izlaznosti, neće biti izvršeno na Kosovu tokom perioda koji počinje 24 sata pre zvaničnog zatvaranja biračkih mesta i kraja procesa izbora.

Član 53.
Vodenje dnevnika pokrića

Nezavisna Komisija za medije će voditi računa o tome da mediji vode dnevnik o vremenu emitovanja, i ostalim medijskim objavljivanjima, za plaćeno i ne plaćeno reklamiranje kampanja svakog političkog subjekta. Dnevnik treba da sadrži sve relevantne indikatore prikazivanja, svakog političkog subjekta, shodno pravilima NKM.

POGLAVLJE IX
POSMATRAČI IZBORA

Član 54.
Opšte odredbe

54.1 Certifikovani politički subjekti, NVO-je i vladine i među-vladine organizacije, kao i međunarodne organizacije specijalizovane i uključene u izbore ili zaštitu ljudskih prava, predstavnike stranih zemalja imaju pravo da zahtevaju akreditaciju za posmatrača izbora.

54.2 Ni jedno lice ne može biti domaći posmatrač ukoliko nije podoban za glasanje na izborima.

54.3 Zahtev za akreditaciju organizacije se podnosi CIK najkasnije 25 dana pre dana izbora.

54.4 Zahtevi za akreditaciju posmatrača izbora se mogu podneti samo od strane organizacije, najkasnije 20 dana pre dana izbora.

54.5 Akreditacija pojedinaca da posmatraju izbore u ime neke organizacije se podnosi CIK najkasnije 30 dana pre dana izbora.

54.6 CIK potvrđuje ili odbacuje zahtev najkasnije deset (10) dana od podnošenja istog.

54.7 Bilo koje lice ili organizacija koja je aplicirala za certifikaciju kao posmatrač sprovođenja izbora, a kojoj je aplikacija odbijena od strane CIK može podneti prigovor IKMŽ za razmatranje odluke u saglasnostii sa procedurama IKMŽ.

54.8 CIK može oduzeti akreditaciju posmatraču izbora koji je prekršio zakone, pravila, administrativna uputstva, izborna pravila ili administrativne procedure koje se tiču procesa izbora.

Član 55. Kvalifikacija posmatrača

55.1 Svi akreditovani posmatrači, osim onih koji su imenovani od strane među-vladinih organizacija, inostranih vlada ili NVO koje nisu registrovane na Kosovu, moraju biti lica koja su registrovana kao glasači na izborima.

55.2 Ni jedno lice ne može služiti kao akreditovani posmatrač ukoliko:

- a) je kandidat za izbornu funkciju na Kosovu; ili
- b) pripadnik policije, vojne ili obaveštajne službe na Kosovu, ili bilo kojoj drugoj državi.

55.3 Organizacija koja je akreditovana kao posmatrač izbora mora navesti svoje puno ime, adresu i broj kontakt telefona svojih posmatrača i dužna je da sve date informacije prosledi odmah po zahtevu CIK ili IKMŽ.

55.4 Odgovornost podnošenja informacija o bilo kakvoj gore opisanoj nepodnošnosti stoji na svakog nominovanog posmatrača i organizaciju koja podnese zahtev za akreditaciju posmatrača izbora. CIK je dužna da, ukoliko sazna da neki od posmatrača zauzimaju bilo koju funkciju pomenutu u stavu 55.2, oduzme akreditaciju od posmatrača.

Član 56. Prava i obaveze posmatrača

56.1 Posmatrač ima pravo da:

- a) nadzire pripremanje i sprovođenje izbora bez ikakvog ometanja, uključujući i sastanak dan nakon izbora, žalbe i molbe nakon objavljivanja rezultata izbora, i potvrđivanje kandidata koji su pobedili;
- b) podnese pismene komentare izbornoj komisiji i komisijama biračkih mesta;
- c) nadzire pakovanje, prevoz, isporučivanje, čuvanje i otvaranje glasačkih kutija;
- d) dobije kopije odluka, protokola, zapisnika i ostalih izbornih dokumenata tokom čitavog procesa izbora, uključujući proces pre i nakon dana izbora;

56.2 Tokom procesa izbora, uključujući i proces registracije birača, akreditovani posmatrači mogu podneti žalbu CIK u slučaju kršenja vazecih pravila, administrativnih uputstava, izbornih pravila ili administrativnih procedura, u sagalsnosti sa procedurama.

56.3 Posmatrač je dužan da:

- a) ispoštuje odredbe ovog zakona i pravila CIK;
- b) da nosi identifikacionu karticu posmatrača, na vidljivom mestu onda kada je uključen u posmatračke aktivnosti;

c) se uzdrži od znakova koji mogu služiti kao propaganda ili mogu uticati na volju birača ili identifikovati istog sa nekim političkim subjektom ili kandidatom; i

d) se uzdržati od kršenja prava birača na tajnom glasanju i od ometanja procesa glasanja i administracije izbora.

56.4 Akreditovani posmatrač organizacije može prisustvovati sastancima CIK i OIK.

Član 57.

Nepriistrasnost i neutralnost

57.1 Posmatrači izbora će biti nepristrasni i politički neutralni tokom posmatranja procesa izbora.

57.2 Posmatrači izbora neće ometati na nijedan način sprovođenje izbora i dužni su poštovati tajnost glasačkog listića.

57.3 Broj posmatrača iz jedne posmatračke organizacije koji može istovremeno biti prisutan u biračkom mestu, centru za prebrojavanje, centru za informisanje birača, ne sme biti veći od dva (2).

57.4 Akreditovani posmatrači su dužni, da tokom posmatranja izbora, nose svoje bedževe i ostala dokumenta, sve u skladu sa izbornim pravilima CIK.

Član 58.

Akreditacija organizacija posmatrača

CIK će uspostaviti pravila za organizacije posmatrača i posmatrača.

POGLAVLJE X

CIK

Član 59.

CIK

59.1 Centralna Izborna Komisija (dalje u tekstu "CIK") kao što je i određeno članom 139 Ustava, će biti stalan i nezavisan organ, u svrhe ovog Zakona.

59.2 CIK Kosova je dužna da organizuje i sprovede izbore u saglasnosti sa načelima i odredbama ovog zakona..

59.3 U saglasnosti sa svojim mandatom CIK je dužna da, *inter alia*:

a) sprovede aktivnosti obučavanja glasača, koje su pripremljene kako bi povećali informisanost glasača o izborima i učešću na iste;

b) sprovodi projekte ili istraživanja koja se tiču izbornog sistema i sličnih pitanja;

- c) uspostavi adekvatne procedure i preduzme aktivnosti kako bi osigurala da sva lica sa ograničenim sposobnostima uživaju svoje pravo učešća na izbore Kosova; i
- d) sprovodi sve ostale pomoćne funkcije za održavanje izbora na Kosovu, a koje su joj poverene relevantnim pravilom i dodatnim instrumentima, uključujući neophodne mere za zaštitu integriteta procesa izbora u slučaju vanrednih mera.

59.4 Sedište CIK se nalazi u glavnom gradu Kosova, Prištini.

59.5 Komisija može sklopiti tehničke sporazume i memorandume razumevanja koji su neophodni za ispunjavanje funkcija i odgovornosti.

59.6 CIK će uspostaviti i upravljati odvojenim žiro računima na ime CIK, koji će se koristiti jedino u svrhu prikupljanja i nadoknade depozita kao što je i određeno ovim zakonom.

59.7 CIK će sve lične podatke o kandidatima i biračima koji su prikupljeni u svrhe izbora smatrati poverljivima, osim u svrhu određenu ovim zakonom, i treba preduzeti sve mere da zaštiti te podatke, osim kada to zahtevaju agencije koje sprovode zakon.

Član 60.

Sastav komisije i naknade

60.1 CIK se sastoji od 11 članova u saglasnosti sa Ustavom.

Član 61.

Mandat i imenovani članovi CIK

61.1 Predsedavajući CIK se imenuje u saglasnosti sa članom 139.3 Ustava Kosova.

61.2 Mandat Predsedavajućeg CIK traje sedam (7) godina, počevši od dana koji je naveden u obaveštenju o imenovanju izdatom od strane Predsednika Kosova.

61.3 Imenovanje članova CIK, kao što je i određeno članom 139(4) Ustava Kosova, se sprovodi u saglasnosti sa sledećim procedurama:

a) U roku od 10 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, parlamentarne grupe ovlašćenje za imenovanje člana(ova) CIK su dužne da o tome obaveste Predsednika Kosova. Pod uslovom da pojedinci koji su imenovani od strane parlamentarnih grupa ispunjavaju uslove ovog zakona, Predsednik Kosova je dužan da u roku od pet (5) dana potvrdi imenovanje pismenim putem. Imenovanje je efikasno od dana službenog imenovanja od strane Predsednika Kosova.

b) Predsedavajući CIK ne može služiti duže od 2 uzastopna mandata.

c) Članovi CIK ne mogu služiti više od 3 uzastopna mandata.

d) Mandat se prekida poslednjeg kalendarskog dana istog meseca kada je i počeo.

e) Bez obzira na stav 61.3(d) mandate koji ističe 90 dana ili malo pre izbora ili, 90 dana nakon potvrđivanja izbornih rezultata, se odmah produžuje na još 90 dana nakon certifikacije rezultata izbora.

61.4 Mandat članova CIK počinje najkasnije šezdeset (60) dana nakon certifikacije rezultata izbora za Skupštinu.

61.5 Mandat Predsedavajućeg CIK ili bilo kojeg člana CIK može biti prekinut odmah od strane Predsednika republike u sledećim okolnostima:

- a) član nije ispunio uslove i kriterije ovog zakona.
- b) članovi ne prisustvuju na tri uzastopna sastanka CIK i ukoliko je prekid usvojen sa 2/3 većine glasova članova CIK
- c) član je uhapšen zbog krivičnog dela;
- d) član ukoliko se ponaša ili vrši neku radnju koja ozbiljno utiče na status i integritet CIK;
- e) ukoliko član nije u mogućnosti da sprovodi svoje dužnosti, duže od uzastopnih šest meseci;

61.6 Ukoliko je došlo do prekida mandata od strane Predsednika Kosova, novo imenovanje se treba sprovesti u saglasnosti sa ovim članom. Novo imenovanje će se izvršiti u saglasnostii sa pravilima ovog stava i novi član će služiti samo preostali period mandata člana kojeg je zamenio, ali može biti predmet naimenovanja u saglasnosti sa ovim stavom.

61.7 Član CIK treba imati najmanje 5 godina radnog iskustva i diplomu pravnog fakulteta, fakulteta javne administracije, političkih nauka, ljudskih prava, matematike, izborne administracije ili društvene nauke, javni odnosi ili statistika;

61.8 Lice ne može biti član CIK ukoliko je:

- a) poslanik Skupštine Kosova;
- b) odbornik Skupštine opštine na Kosovu;
- c) kandidat za javnu funkciju na Kosovu;
- d) poslanik javno izabrane skupštine van Kosova;
- e) vršilac više javne ili partijske funkcije;
- f) član javne izborne komisije na ili van Kosova;
- g) pripadnik Kosovskog Zaštitnog Korpusa;
- h) pripadnik policije ili slične službe;
- i) osoba koja ne može da glasa na Kosovu;
- j) osoba koja služi kaznu izrečenu od strane Međunarodnog krivičnog tribunala za bivšu Jugoslaviju ili je pod istragom Tribunala i nije se pojavila pred istim; ili
- k) član nevladine organizacije koja nadzire izbore;
- l) je osuđeno za krivično delo pravosnažnom odlukom suda;
- m) je pripadnik obaveštajnog ili bezbednosnog organa na Kosovu ili u inostranstvu, poslednjih 5 godina; i

n) ukoliko je izbačeno sa javne funkcije zbog kršenja zakona.

61.9 Ukoliko parlamentarna grupa ili zajednica

ne imenuje lice za člana CIK u roku od 21 dana od takvog zahteva, Predsednik prema svom diskrecionom pravu imenuje podobnu osobu da popuni upražnjeno mesto, kao što je i određeno Ustavom..

61.10 Ukoliko Predsednik smatra da kandidat nije podoban da služi kao član CIK, na osnovu ovog zakona, treba se konsultovati i zahtevati od organizacije koja je nominovala da nominuje novog kandidata. Ako organizacija koja nominuje kandidata ne imenuje podobnu osobu za člana CIK u roku od 14 dana od takvog zahteva, Predsednik prema svom diskrecionom pravu bira i imenuje podobnu osobu da popuni upražnjeno mesto.

Član 62.

Izjava i imenovanje

62.1 Predsednik izdaje pismo o imenovanju svakom novom članu CIK koji se lično pojavi pred Predsednikom ili to čini preko ovlašćenog predstavnika na dan odredi Predsednik, i daje sledeću izjavu na jeziku prema sopstevnom izboru: “Svečano izjavljujem da ću vršiti dužnosti svog zvanja člana CIK verno, nepristrasno, dostojanstveno i savesno.”

62.2 Ukoliko lice imenovano za člana CIK ne da, bez predočavanja valjanog razloga, izjavu shodno stavu 67.1, Predsednik zahteva od organa koji je imenovao tu osobu da imenuje drugog kandidata. Ukoliko organ ne imenuje podobnu osobu za člana CIK u roku od 14 dana od takvog zahteva, Predsednik prema svom diskrecionom pravu bira i imenuje podobnu osobu da popuni upražnjeno mesto.

Član 63.

Donešenje odluka

63.1 Sastanke CIK saziva predsedavajući ili najmanje četiri (4) člana. Obaveštenje o sastanku mora obuhvatiti i dnevni red sastanka.

63.2 Tokom predizborne kampanje i do objavljivanja konačnih rezultata, CIK ostaje u zasedanju prema ranije određenom i javno objavljenom vremenskom rasporedu.

63.3 Sednice CIK su važeće ukoliko im prisustvuje ne manje od sedam (7) članova CIK.

63.4 O Izbornim procedurama, registraciji političkih partija i sertifikaciji političkih subjekata, objavljivanju izbornih rezultata, kao i odluka koje se tiču žalbi u vezi sa objavljivanjem rezultata, CIK će imati za cilj odlučivanje konsenzusom; onda kada nije moguće postići konsenzus, postizanjem 2/3 glasova. Svaka druga odluka se donosi prostom većinom glasova.

63.5 Sednicama rukovodi predsedavajući CIK.

63.6 Odluke Komisije nisu podložne žalbama, osim ako to nije izričito predviđeno ovim zakonom.

63.7 CIK će ustanoviti pravila procedure koja su u skladu sa ovim Zakonom.

63.8 Član neće učestvovati u donošenju odluke od strane CIK u stvari u kojoj njegov ili njen član porodice ima lični ili finansijski interes, koje može dovesti u pitanje nepristrasnot člana

63.9 Sednice CIK su otvorene za javnost, osim kada je pitanje povezano sa osobljem CIK ili SCIK.

63.10 CIK će pripremiti godišni izveštaj Skupštini Kosova, koji će biti dostavljen aprila meseca. Izveštaj će sadržati informacije o aktivnostima CIK i preporukama koje CIK smatra odgovarajućim da se njima bavi Skupština.

63.11 Sve odluke CIK će se smatrati javnim dokumentima.

Član 64. Odgovornosti i funkcije CIK

64.1 CIK će biti odgovorna za sprovođenje ovog zakona.

64.2 CIK će:

- a) pripremati i izdavati pravila, obrasce i procedure u vezi sa implementacijom ovog zakona i svake druge stvari koje se odnose na organizaciju izbora u skladu sa svojim ovlašćenjima;
- b) objaviti sva usvojena pravila, obrasce i procedure i omogućiti njihovu dostupnost javnosti;
- c) ustanoviti i održavati listu lica sa pravom glasa na određenim izborima;
- d) voditi Kancelariju za registraciju političkih partija i certifikaciju političkih subjekata u skladu sa ovim zakonom;
- e) pripremiti i usvojiti glasačke listiće i ostali izborni materijal;
- f) vršiti akreditaciju posmatrača izbora;
- g) vršiti certifikaciju liste glasača u vezi sa izborima;
- h) potvrditi rezultate izbora;
- i) objaviti rezultate izbora;
- j) uspostaviti opštinske izborne komisije i komisije izbornih mesta;
- k) ustanoviti tim za prebrojavanje glasova za sve komisije izbornih mesta u skladu sa datim okolnostima.

Član 65. Sekretarijat CIK

65.1 Komisija će u obavljanju svojih odgovornosti i funkcija pomagati Sekretarijat (u daljem tekstu "Sekretarijat CIK") koji će raditi u skladu sa ovim Zakonom.

65.2 Kancelarija će funkcionisati kao deo Sekretarijata CIK. Sekretarijat CIK će sprovoditi odluke CIK, pripremati izveštaje, preporuke za donošenje odluka od strane CIK i obezbediti administrativnu i drugu neophodnu podršku CIK. Sekretarijat će takođe pomagati CIK u sprovođenju funkcija i odgovornosti koje su joj dodeljene u skladu sa ovim Zakonom, i drugim pratećim instrumentima koji iz njega proizilaze.

65.3 Sekretarijat može, uz saglasnost CIK, zaključivati ugovore sa trećim licima u ime CIK u skladu sa procedurama ustanovljenim od strane CIK.

Član 66.

Menedžment Sekretarijata CIK

66.1 Sekretarijatom će upravljati glavni izvršni službenik (u daljem tekstu: "GIS"), i zamenik glavnog izvršnog službenika (u daljem tekstu "zamenik GIS") koji će biti imenovani od strane CIK. GIS će biti direktno odgovoran CIK.

66.2 Vreme trajanja funkcije GIS, zamenika GIS i izvršnog direktora Kancelarije će biti u saglasnosti sa Zakonom o javnim službama i može biti produženo. CIK može smeniti GIS, zamenika GIS ili izvršnog direktora Kancelarije u svako doba u skladu sa odgovarajućim procedurama.

66.3 Lice ne može biti GIS, zamenik GIS Sekretarijata ili izvršni direktor Kancelarije ako on ili ona:

- a) radi ili očekuje posao u javnoj kancelariji;
- b) zauzima bilo koju funkciju ili izvršnu poziciju u političkoj partiji; ili
- c) je bio osuđeno za neko krivično delo.

66.4 Ili Izvršni šef ili zamenik izvršnog šefa Kancelarije Sekretarijata CIK će prisustvovati svakom sastanku CIK

66.5 GIS će biti odgovoran za:

- a) po upuststvima predsedavajućeg, organizovanje dnevnog reda za sastanke CIK i obezbeđivanje dostupnosti potrebnog materijala pre svakog sastanka.
- b) izveštavati CIK o bilo kom pitanju koje se tiče poslova SCIK, osim izvršnog direktora Kancelarije.
- c) celokupnu administraciju i organizaciju Sekretarijata i osigurati sprovođenje poverenih funkcija;
- d) obezbeđivanje pravilnih uputstava Sekretarijatu i tačne, nepristrasne i stručne savete CIK;
- e) organizaciju Sekretarijata i izdavanje administrativnih procedura o bilo kom pitanju koje proizilazi iz njegovih funkcija;
- f) adekvatno i efikasno upravljanje ljudskim i finansijskim resursima obezbeđenim Sekretarijatu; i
- g) sprovođenje nediskriminirajuće politike o osoblju u okviru Sekretarijata, uključujući jednaku zastupljenost polova u svim oblastima i nivoima, i obezbediti da sastav Sekretarijata reflektuje multietnički karakter Kosova.

66.6 GIS će odrediti ovlašćenog službenika za finansije za Sekretarijat i obezbediti usklađenost sa odlukama, administrativnim instrukcijama i finansijskim pravilima koja mogu biti izdata u tom smislu od strane Ministarstva finansija i ekonomije, ili drugog ovlašćenog organa.

66.7 Osoblje Sekretarijata će biti izabrano i zaposleno od strane GIS u skladu sa procedurama uspostavljenim od strane Vlade Kosova.

66.8 CIK će dobijati godišnja finansijska sredstva iz Kosovskog konsolidovanog budžeta radi pokrivanja troškova normalnog funkcionisanja Sekretarijata, zasnovana na predlogu budžeta podnetom od strane CIK. CIK će pripremiti poseban zahtev budžeta Vladi Kosova za svaku izbornu godinu.

66.9 Članovi izbornih komisija i zaposleni u javnoj administraciji u službi ovih komisija su krivično i administrativno odgovorni u skladu sa zakonom na snazi, za kršenje odredbi ovog Zakona.

POGLAVLJE XI

OPŠTINSKE IZBORNE KOMISIJE

Član 67.

Sastav OIK i kvalifikacije članova

67.1 Opštinska izborna komisija (OIK) ima ukupno 7. članova, dok se ovaj broj može povećati ako je broj političkih subjekata koji se kvalifikuju da budu deo komisije veći.

Svaka Opštinska izborna komisija se treba sastojati od:

- a) Izvršnog šefa OIK kojeg će imenovati CIK i koji će predsedavati OIK, i
- b) po jedan član nominovan od strane političkih subjekata koji su prešli izborni prag na nacionalnim izborima, ako podležu izbornom pragu.

67.2 Članovi OIK moraju biti osobe sa pravom glasa u opštini i trebaju biti osobe sa visokim profesionalnim i etičkim načelima, uz administrativno i iskustvo u izborima i znanjem dovoljnim za efikanso obavljanje poslova OIK.

67.3 CIK će se truditi da obezbedi da sve etničke zajednice sa značajnim brojem u odgovarajućim opštinama budu srazmerno zastupljene u članstvu OIK

67.4 CIK će imenovati OIK, u roku od 15 dana od dana objavljivanja izbora. Imenovanje će se prekinuti 15 dana nakon potvrđivanja rezultata izbora, osim ako se OIK ukine ili produži mandat.

67.5 Lice ne može biti imenovano za člana OIK, ili nastaviti da radi nakon imenovanja, ukoliko on ili ona:

- a) očekuje ili je zaposleno u javnoj kancelariji;
- b) vrši neku funkciju u javnoj kancelariji;
- c) nije sposobno da bude kandidat na izborima;

- d) je zaposleno ili imenovano na poziciju u okviru ili u ime certifikovanog političkog subjekta;
- e) je proglašeno mentalno nesposobnim, pravosnažnom sudskom odlukom; ili
- f) je ranije bilo odbijeno kao član OIK od strane IKMŽ; ili
- f) im je bilo zabranjeno da služe kao članovi OIK od strane Suda za žalbe povodom izbora.

67.6 Lice ne može služiti u više OIK u isto vreme.

67.7 Član opštinske administracije imenovan da služi u OIK će, u skladu sa njegovim ili njenim dužnostima kao član OIK, služiti pod upravom CIK i izvršnog službenika OIK tokom perioda svog imenovanja.

67.8 Imenovani za člana OIK će podneti zakletvu i potpisati Kodeks ponašanja OIK, usvojen od strane CIK pre započinjanja obavljanja svojih dužnosti.

67.9 Uprkos stavovima ovog člana, ukoliko je neophodno, CIK će biti ovlašćena da, na svoju odgovornost, imenuje članove OIK koji ne ispunjavaju uslove ovog člana.

Član 68. Odgovornosti Opštinske izborne komisije

68.1 Svaka OIK će, pod ekskluzivnim nadzorom i uputstvima CIK putem Sekretarijata, nadzirati izbore u svojoj opštini obezbeđujući legalnost, legitimnost i efikasnost izbornog procesa. Bez ograničavanja njenih opštih odgovornosti, svaka OIK će:

- a) osnovati kancelariju u zgradi opštinske administracije radi obavljanja svojih poslova;
- b) obezbediti informacije glasačima svih zajednica i obezbediti informacije potrebne za administraciju izbora;
- c) nepristrasno obezbediti političkim partijama, građanskim inicijativama, koalicijama i nezavisnim kandidatima informacije o njihovim pravima i obavezama u vezi sa izborima;
- d) prisustvovati obukama, na osnovu zahteva CIK;
- e) pruža pomoć u imenovanju i obuci svih osoba koje pomažu u sprovođenju izbora uključujući komisije biračkih mesta;
- f) pomaže u tehničkim pripremama na izbornim mestima i bilo kojim drugim tehničkim pripremanjima izbora uključujući prijem svog ne-osetljivog izbornog materijala;
- g) obezbediti pravilno obavljanje glasanja i brojanje i prikupljanje rezultata izbora pod svojom jurisdikcijom;
- h) prikuplja i skladišti izborni materijal nakon izbora; i
- i) obavlja druge poslove predviđenih primenjivim zakonom ili pravilima CIK.

68.2 Svaka OIK će podnositi izveštaj Sekretarijatu CIK o poslovima OIK svake nedelje kao što je određeno od strane SCIK. OIK će odmah sačiniti izveštaj ukoliko to zahteva Sekretarijat CIK. OIK će obavljati i ostale dužnosti kao što je propisano od strane CIK.

68.3 OIK će čuvati redovne podatke o svojim aktivnostima, uključujući zabeleške o zasedanjima, donetim odlukama, i nedeljnim izveštajima CIK i drugim relevantnim informacijama.

Član 69. **Proces imenovanja**

69.1 Sekretarijat CIK će obezbediti listu nominovanih kandidata za OII CIK-u. Svaka lista može uključivati imena nekih, svih ili nijednog od radnika opštinske administracije nominovanih od strane GIS opštinske administracije, za diksreciju Sekretarijata CIK.

69.2 SCIK može konsultovati ne-vladine organizacije, organizacije, akademske institucije i druga slična tela u cilju identifikacije kvalifikovanih i odgovarajućih kandidata.

69.3 Kada CIK odbije kandidata o tome je dužna da obavesti OIK i od iste zatraži nominovanje nekog drugog kandidata. OIK će imati deset (10) dana da nominuje dodatnog kandidata, a CIK će odlučiti o dodatnoj aplikaciji bez odlaganja.

69.4 Bilo koja druga osoba(e) koju Sekretarijat CIK smatra odgovarajućom za članstvo u OIK, vodeći posebno računa o potrebi da obezbedi pravičnu polnu i etničku zastupljenost.

69.5 Sekretarijat CIK će izdati Certifikat o imenovanju svakom članu OIK.

69.6 Imenovani član Opštinske Izborne Komisije će početi sa radom odmah nakon imenovanja od strane CIK.

Član 70. **Opoziv članova OIK**

70.1 CIK može opozvati imenovanje svakog člana OIK u svako doba ukoliko član:

- a) ne ispunjava svoje dužnosti prema pravilima CIK;
- b) radi na pristrasan i neprofesionalan način;
- c) ne prisustvuje na dva sastanka OIK za redom bez validnog razloga;
- d) učestvuje u izbornoj kampanji u ime političkog subjekta ili se meša u izborni proces;
- e) ne dođe na posao više od dva (2) dana tokom izbornog perioda bez validnog razloga;

70.2 Član OIK čije je imenovanje opozvano mora odmah prestati sa svim poslovima u OIK i vratiti svu svojinu koja je vlasništvo OIK-a izvršnom službeniku OIK.

Član 71. **Kompenzacija članova OIK**

71.1 Članovi OIK i predsedavajući će biti plaćeni za obavljanje svojih poslova iz izvora CIK u skladu sa pravilima usvojenih u tom smislu.

71.2 Članovi OIK koji su trenutni zaposleni u opštinskoj administraciji će primiti naknadu jednaku polovini plate, koju će isplatiti opština dodatno njihovoj redovnoj plati, umesto isplate za prekovremeni rad. Članovi OIK osim izvršnog službenika OIK neće biti zaposleni na puno radno vreme van izbornog perioda.

Član 72. Proces donošenja odluka

72.1 OIK je donositi odluke većinom glasova ukupnog broja pristunih članova.

72.2 Član OIK neće učestvovati u donošenju odluke u stvari u kojoj član ili član njegove/njene porodice ima lični, finansijski ili drugi interes, ili koje može dovesti u sumnju njegovu ili njenu nepristrasnost.

Član 73. Pristup sastancima i dokumentima Opštinske izborne komisije

Akreditovani posmatrači će imati pristup svim sastancima i dokumentima OIK. Ukoliko OIK nedozvoljava prisustvo sastanku, ili pristup dokumentima, žalba može biti uložena CIK. CIK će doneti odluku po žalbi u roku od 48 sati i preduzeti mere koje smatra odgovarajućim.

POGLAVLJE XII ODBORI BIRAČKIH MESTA

Član 74. Opšte odredbe

74.1 Sastav odbora na glasačkom mestu reflektira strukturu članova OIK. OIK može, povećati broj članova Komisija biračkih mesta i o tome odmah obavestiti CIK.

74.2. Na osnovu odluke CIK može biti osnovan drugi OBM odgovoran za brojanje glasova.

74.3 Sva lica imenovana kao članovi OBM moraju ispunjavati uslove za imenovanje propisane ovim Zakonom.

74.4 Svaka OIK će dostaviti SCIK nominaciju onih osoba koji ispunjavaju relevantne uslove za imenovanje. SCIK će predstaviti liste dostavljene od OIK CIK-u na usvajanje, uz preporuke ili zapažanja.

74.5 CIK će razmotriti listu osoba koju je podneo Sekretarijat CIK i odlučiti prostom većinom da li će imenovati lica na listama ili ne, u zavisnosti od slučaja.

74.6 Bilo koji član KBM koji ne bude prisustvovao obukama organizovanim od strane OIK bez adekvatnog obrazloženja treba biti sprečen da radi na dan održavanja izbora i izgubiće neke ili sve pripadajuće prihode, u zavisnosti od odluke CIK.

74.7 Bilo koji član KBM koji ne dođe na određeno biračko mesto na dan održavanja izbora će izgubiti pripadajuću naknadu i biće zamenjen od strane OIK obučenicim i imenovanim rezervnim članom.

74.8 Svaki član KBM će u vreme imenovanja potpisati Kodeks ponašanja, kao što je predviđeno od strane CIK.

74.9 Svaki član KBM će, bez obzira na naklonost političkoj partiji ili političko gledište, raditi nepristrasno u službi svih glasača.

74.10 KBM će biti odgovoran za obezbeđivanje integriteta, bezbednosti i primerenog procesa glasanja i prebrojavanja na glasačkom mestu pod direktnom supervizijom OIK.

Član 75.

Kvalifikacije i kriterijumi za imenovanje članova OBM i predsedavajućeg

75.1 Da bi bio imenovan kao član OBM lice mora:

- a) biti registrovani glasač u istoj opštini u kojoj se nalazi izborna mesto/izborni centar;
- b) biti sposoban da čita i piše na službenom jeziku koji se koristi u toj opštini.

75.2 Da bi bio imenovan kao predsedavajući OBM, lice mora biti kvalifikovano kao član OBM u skladu sa odredbama ove sekcije, i pored toga mora imati završeno najmanje srednje obrazovanje, i

75.3 Lice nije kvalifikovano da bude imenovano kao član OBM ukoliko je on/ona

- a) kandidati za izbornu funkciju na Kosovu;
- b) član bilo koje Skupštine na ili van Kosova;
- c) član OIK, SCIK ili CIK;
- d) pripadnik Kosovske policijske službe, bilo koje policijske snage ili pripadnik Kosovskog zaštitnog korpusa ili druge vojne, bezbednosne ili obaveštajne službe;
- e) je proglašen mentalno nesposobnim pravosnažnom sudskom odlukom; ili
- f) je proglašen krivim za krivično delo u protekle 3 godine pravosnažnom odlukom suda.

Član 76.

Metod izbora Odbora biračkog mesta

76.1 Svaka KIM bira se od strane CIK i njome rukovodi predsedavajući.

76.2 U periodu određenom od strane CIK, SCIK će pozvati sve sertifikovane političke subjekte predstavljene u Skupštini opštine koji se kandiduju na nacionalnim izborima da podnesu OIK nominacije lica koja žele da budu imenovana u KBM koji se formiraju u njihovim opštinama.

76.3 SCIK će pozvati nove sertifikovane političke subjekte, NVO i druge civilne organizacije da podnesu dodatne nominacije za KBM.

76.4 Sve nominacije u skladu sa odredbama stavova 74.2 i 74.3 će biti podnete nadležnom OIK ne kasnije od pet (5) dana nakon objavljivanja zahteva za nominacije od strane Sekretarijata CIK.

76.5 Lista nominovanih za KBM mora obuhvatiti:

- a) ime političkog subjekta ili NVO koja podnosi listu, ime kontakt osobe i njegove/njene detalje o kontaktu;
- b) ime, prezime, lični broj, datum rođenja za svakog nominovanog;
- c) specifikaciju za svakog nominovanog da li on/ona ima prethodnog iskustva u izborima i završeno srednje obrazovanje; i
- d) datum i mesto podneska liste nominovanih, potpis predstavnika političkog subjekta ili NVO, kao i potpis o prijemu liste od strane predstavnika OIK.

Član 77.

Imenovanje članova OBM i njihovih predsedavajućih

77.1 Odmah nakon dobijanja nominacija, OIK će dodeliti nominovane njihovim predloženim biračkim mestima, uzimajući u obzir sledeće:

- a) ne više od jedne osobe sa jedne liste nominacija za OBM podentih u skladu sa stavom 76.2 će biti imenovan kao član OBM na istom biračkom mestu;
- b) prilikom izbora među kandidatima sa liste nominacija za OBM podentih u skladu sa stavom 76.3, prednost će biti data kandidatima koji imaju bolje kvalifikacije a posebno onima sa prethodnim iskustvom u izborima;
- c) ne više od jedne člana iz uže porodice može biti imenovano za isti OBM. Za potrebe ovog stava bliski porodični član uključuje suprugu, dete, roditelje i rođenu braću i sestre;
- d) u novim opštinama ili gde rezultati sa prethodnih izbora nisu sertifikovani, članstvo OBM će biti odabrano među onim političkim subjektima sertifikovanim za učešće na predstojećim izborima za tu opštinu.

77.2 OIK će dostaviti nominacije Sekretarijatu CIK radi predlaganja CIK-u najkasnije pet (5) radnih dana od prijema nominacija. CIK će imenovati članove OBM, uključujući i rezervne članove OBM, najkasnije četiri (4) dana od prijema nominacija.

77.3 Predsedavajući OBM će biti izabran ravnopravno između političkih subjekata koji su dobili najviše glasova tokom izbora za Skupštinu Kosova u toj opštini.

77.4 Bez obzira na stavove ovog člana, ako je neophodno, CIK je ovlašćena da, na svoju odgovornost, imenuje člana OBM koji ne ispunjava uslove ovog člana

Član 78.

Naknada predsedavajućem i članovima OMB

Članovi OBM i predsedavajući će biti plaćeni za obavljanje svojih poslova iz izvora obezbeđenih iz Konsolidovanog budžeta Kosova. CIK će izdati posebnu odluku kojom će regulisati ovo pitanje.

Član 79.

Imenovanje rezerve članovima OBM

79.1 Procedura predviđena članom 77 će biti primenjena prilikom imenovanja 10% rezervnih članova za svaku opštinu.

79.2 Imenovani član će biti zamenjen rezervnim članom od strane OIK ako, iz bilo kog razloga, imenovani član postane nedostupan da služi bilo pre ili na dan izbora. Ukoliko nema dovoljnog broja rezervnih članova na raspolaganju, OIK može popuniti prazna mesta licima koja smatra pogodnim i koji takođe ispunjavaju uslove predviđene članom 80 ovog Zakona. OIK će:

- a) obezbediti da ne više od jednog lica iz političkog subjekta definisano u stavu 77.2 ovog Zakona bude imenovano kao član OBM u istoj biračkoj jedinici;
- b) obezbediti da zamenik potpiše Kodeks ponašanja; i
- c) osigurati odgovarajuću obuku za zamenu.

Član 80.

Kazne i ostale mere

80.1 Certifikovan politički subjekat ili NVO koja je imenovala lice za člana OBM će biti odgovoran da osigura da takvo lice prisustvuje svim obukama koje organizuje OIK.

80.2 Certifikovani politički subjekat ili NVO koji su nominovali članove OBM će biti odgovorni da osiguraju da ta osoba redovno prisustvuje i obavlja svoje dužnosti na biračkom mestu u vreme i tokom perioda određenog od strane OIK.

80.3 Gde lice, ili lica, nominovana od strane certifikovanog političkog subjekta ili NVO, ne uspeju da bez dobrog razloga obave svoje obaveze određene stavovima 80.1 i 80.2, slučaj će biti prijavljen SIŽ od strane OIK. SIŽ može, ukoliko slučaj bude dokazan, odrediti kaznu ili sankciju.

80.4 Kada je, na osnovu mišljenja OIK, član OBM, iz bilo kog razloga, nevoljan ili nije u stanju da ispuni svoje obaveze, OIK će opozvati nominaciju takvog člana. Prazno mesto koje se stvorilo kao rezultat takve odluke će, ako je to moguće, biti popunjeno u skladu sa odredbama ovog Zakona.

Član 81.

Kodeks ponašanja za članove OBM

Svaki član OBM je dužan da položi zakletvu i potpisati Kodeks ponašanja na osnovu pravila CIK.

POGLAVLJE XIII

BIRAČKA MESTA I GLASANJE

Član 82.

Opšte odredbe

82.1 KLG glasača dodeljenih istom biračkom mestu mora biti pripremljena na način koji je oredila CIK i tako da nijedno biračko mesto u okviru biračke jedinice ne prelazi 750 glasača. Odstupanje od ovog pravila može dozvoliti jedino CIK.

82.2 Biračko mesto mora biti dovoljno veliko da obezbedi pravilno izvođenje glasanja ustanovljenjem svih mesta kao što je i predviđeno ovim Zakonom, i obezbeđivanjem tajnosti glasanja, slobodan pregled i kontrolu kutija sa glasačkim listićima, i neometani pristup posmatrača.

82.3 Sledeće osobe su ovlašćene da budu prisutne na biračkom mestu ili centru:

- a) lica koja su tu radi glasanja;
- b) članovi OBM i osoblje biračkog mesta;
- c) članovi Centralne Izborne Komisije i osoblje SCIK;
- d) Članovi OIK;
- e) akreditovani posmatrači izbora;
- f) policija kada je pozvana radi uspostavljanja reda; i
- g) prevodioci za lica pod tačkama (c), (e) i (f) ovog pod člana.

Član 83.

Lokacije biračkim mesta i biračkih centara

83.1 Na osnovu preporuka OIK, CIK će putem Sekretarijata CIK, najkasnije četrdeset (40) dana pre izbora, javno objaviti tačnu lokaciju svih biračkih centara.

83.2 Svaki registrovani glasač će biti dodeljen biračkom centru gde će se njegovo/njeno ime pojaviti na Konačnoj glasačkoj listi (KGL) tokom izbornog procesa na dan održavanja izbora.

83.3 Ako je to moguće ni jedan glasač ne bi trebalo da putuje više od 3km do svog mesta glasanja.

83.4 Kasnije promene lokacija biračkih centara moraju u omogućiti, u slučaju više sile ili drugog objektivnog razloga i nepredviđenih razloga koji bi mogli nastati, da birački centar učine pogodnim za izborne svrhe. Sekretarijat CIK mora odmah informisati CIK o ovim promenama.

83.5 Ukoliko je lokacija biračkog centra promenjena, OIK će obavestiti glasače o promeni putem dostupnih lokalnih medija. Dodatno, OIK će postaviti obaveštenje na originalnoj lokaciji BC, kojim obaveštava glasače o novoj lokaciji BC.

83.6 BC moraju biti locirani na pristupačno mestu kako bi omogućili glasačima da formiraju i stoje u redu i mora, kada je moguće, imati nivo pristupa za hendikepirana lica radi neometanog ulaza i izlaza. BM moraju imati odgovarajuće osvetljenje i zaštitu od elementarnih nepogoda.

83.7 BC ili BM ne sme biti locirano na mestu verskog pohađanja, zgradi koja je u vlasništvu ili je sedište političkog subjekta, ili prostorijama u kojima se služi i konzumira alkohol.

Član 84.

Bezbednost biračkog mesta

84.1 Predsedavajući OBM, uz asistenciju svih članova OBM, mora obezbediti miran tok i bezbednost glasačkog procesa unutar BM. Mir u redu ispred BM će biti održavan od strane članova OBM određenih kao Kontrolora reda.

84.2 U slučajevima ozbiljnih narušavanja reda unutar ili u neposrednoj blizini BM, predsedavajući OBM će zahtevati momentalnu pomoć policije. Incident mora odmah biti zabeležen u Dnevnik održavanja izbora.

84.3 U slučaju da se narušavanje pretvori u ozbiljnu pretnju integritetu izbornog procesa ili protiv ljudi unutar BM, predsedavajući OBM može odlučiti da suspenduje izbore i zatvori BM dok se ne uspostavi red. Predsedavajući OBM će odmah obavestiti OIK i zabeležiti događaj u Dnevnik održavanja izbora, uključujući i period tokom kog je glasanje bilo suspendovano.

84.4 Licima koja nose oružje neće biti dozvoljen pristup unutar BM, osim pripadnicima Kosovske Policijske Službe koji su na dužnosti, i u uniformama. Pripadnici Policijske službe koji su na dužnosti se ne smeju zadržavati u BM, osim onoliko koliko je neophodno za glasanje.

Član 85.

Materijal za izbornu kampanju i materijal za informisanje glasača na BM i BC

85.1 Svi politički subjekti koji nisu uklonili svoj materijal za izbornu kampanju iz ili oko bilo kog BM i BC u radijusu od 100 metara. Svaki materijal koji ostane 24 sata pre održavanja izbora će biti uklonjen od strane članova OBM ili menadžera BC. Politički subjekti koji nisu uklonili ili se utvrdi da su postavljali materijal iz izborne kampanje nakon određenog roka će biti prijavljeni IKMŽ za kršenje Zakona.

85.2 Štampani materijal koji radi Sekretarijat CIK u ime CIK, sa listom svih kandidata svih certifikovanih političkih subjekata i sa glasačkim procedurama će biti izloženi na BM na korist glasačima. Liste će takođe biti izložene na glavnom ulazu za svaki BC.

85.3 Informativni znaci na zgradi moraju jasno označavati broj BC. Unutar BC, posebno tamo gde ima više od jednog BM, znači radi usmeravanja glasača na pravo BM moraju biti jasno izloženi. Svako BM mora biti jasno obeleženo znakom koji označava broj BM i slova sa KGL za one glasače dodeljenih tome BM.

85.4 Ni jedna informacija u vezi sa izbornom kampanjom ne sme biti emitovana sa bilo kog komunikacionog uređaja na BM, niti sa distance sa koje se može čuti.

Član 86.

Procedure pre otpočinjanja glasanja

86.1 CIK će doneti pravilo o procedurama, distribuciji i prijemu izbornog materijala koji se uručuje OIK i OBM

86.2 Na dan održavanja izbora predsedavajući OBM i/ili njegov ili njen zamenik će pod pratnjom policije, uzeti materijal naveden podu stavom 103.1 od OIK za BC.

86.3 Svi članovi OBM moraju biti prisutni na BM najmanje sat vremena pre početka izbora.

86.4 Pre otvaranje BM, predsedavajući OMB će sprovesti te dužnosti u skladu sa pravilima CIK

86.5 Ukoliko BM bude otvoreno kasnije, predsedavajući OBM mora odmah obavestiti OIK, koja će obavestiti Sekretarijat CIK i ubeležiti vreme otvaranja knjige birača.

Član 87.

Opis glasačkog listića i materijala u vezi sa listićem

87.1 Ime političkog subjekta mora biti prikazano na listiću kao što je izloženo na originalnoj aplikaciji za certifikaciju, koje može biti promenjeno – i ako bude- izmena biti potvrđena od strane CIK.

87.2 Glasачi moraju biti upućeni u ispravan način odabira kandidata na glasačkom listiću, kako bi se izbegle greške.

87.3 Imena svih kandidata na štampanom materijalu izloženom na BM ili BC moraju biti izložena direktno ispod političke partije, koalicije ili građanskih inicijativa koje su podnele listu kandidata.

87.4 CIK će odrediti broj listića koji će se odštampati i distribuirati. Broj listića ne sme biti veći od 5% od broja glasača na biračkom spisku.

87.5 Listić mora sadržati:

- a) indikaciju izbornog okruga;
- b) javnog tela koje se bira;
- c) redni broj ispred svakog individualnog političkog subjekta;
- d) ime i akronim svakog političkog subjekta na osnovu reda određenim na glasačkom listiću;
- e) bezbednosne karakteristike kao što je i određeno od strane CIK;
- f) drugu informaciju koju nalaže ovaj zakon i pravila izdata u skladu sa njim.

87.6 CIK će dalje pravilom urediti detalje listića:

- a) sadržaj;
- b) formu i izgled;
- c) način i kontrolu štampanja;
- d) verifikaciju, distribuciju i rukovanje glasačkim listićima;
- e) zaštitnim elementima; i
- f) svakim drugim povezanim pitanjem koje nije obuhvaćeno ovim zakonom.

87.7 Glasачki listići se štampaju pod direktnim nadzorom CIK.

87.8 Listići moraju biti štampani na zvaničnim jezicima na nacionalnom i lokalnom nivou, u skladu sa Zakonom o upotrebi jezika. Certifikovani politički subjekat može izabrati jezik i pismo na kome će njegovo ime biti ispisano na glasačkom listiću.

Član 88. **Vreme glasanja**

88.1 Birački centri će se otvoriti u 7:00 i zatvaraju u 19:00.

88.3 Niko ne može glasati nakon isteka vremena na BC, osim glasača koji čekaju da glasaju u vreme zatvaranja.

Član 89. **Pravo na glasanje i tajnost glasanja**

89.1 Sposoban glasač ima pravo da glasa ako je on/ona civilno registrovan/a na Kosovu ili uspešno aplicirao/la za glasanje van Kosova kao što je predviđeno u članovima 5 i 6 ovog Zakona.

89.2 Niko ne sme sprečiti ili pokupati da spreči sposobnog glasača od korišćenja svog prava da glasa.

89.3 Nikome ne sme biti dozvoljeno da glasa u ime drugog glasača, osim u skladu sa odredbama sekcije 89.5 ovog Zakona.

89.4 Svaki glasač mora obeležiti svoj listić u tajnosti iza glasačkog paravana. Samo jedno lice može ući iza glasačkog paravana u isto vreme osim ako glasaču nije potrebna pomoć druge osobe, kao što je predviđeno sekcijom 89.5.

89.5 Glasaču koji je hendikepiran u meri da nije sposoban da obeleži ili ubaci listić ili je nepismen/a može se pomoći od strane druge osobe koju izabere glasač ako oni traže takvu pomoć. Takva osoba može samo pomoći jednom glasaču i ne sme biti član OBM ili akreditovani posmatrač.

89.6 Osoba koja se slaže da pomogne glasaču će ispisati svoje ime štampanim slovima i potpisati svoje ime na Koverti glasačke liste uslovnih glasačkih listića, pored imena ili drugog mesta obezbeđenog za lice kome se pružila pomoć.

89.7 Članovi OBM ne smeju ni na koji način uticati na odluku glasača.

89.8 Komesari BM i/ili osoblje BM su dužni da objasne izbornu proceduru samo ako to traži glasač.

89.9 Članovi OBM će povesti posebnu brigu kako bi obezbedili da glasač ne bude uznemiravan od ikoga dok popunjava svoj glasački listić, i da je tajnost glasanja potpuno osigurana.

Član 90. **Važeća identifikaciona dokumenta**

U svrhu ovih izbora biće prihvaćena sledeća identifikaciona dokumenta:

- a) važeći kosovski lični identifikacioni dokument (ID) karta;
- b) validni pasoš;
- c) važeća putna isprava;
- d) važeća Kosovska vozačka dozvola;
- e) važeća legitimacija IRL; ili
- f) važeća izbeglička legitimacija.

Član 91. Regularno glasanje

91.1 Procedure o regularnom glasanju će uspostaviti CIK.

91.2 Glasanje na istim izborima više od jednog puta predstavlja krivično delo i kažnjivo je u skladu sa Krivičnim zakonom Kosova.

Član 92. Glasanje članova odbora BM

Članovi OBM i predsedavajući će glasati prvi odmah po otvaranju BM.

Član 93. Zatvaranje BM

93.1 Svakom licu u redu u vreme zatvaranje BM će biti omogućeno ga glasa ukoliko ima pravo glasa. Kontrolori reda će obavestiti poslednje lice u redu da će on/ona biti poslednje lice koje će glasati. Svako drugo lice koje se priključi redu nakon toga neće biti u mogućnosti da uđe na BM i biće obavješteno o nemogućnosti da glasa.

93.2 Nakon poslednjeg glasača koji je obavio glasanje iz reda u vreme zatvaranja. Predsedavajući OBM će zatvoriti BM, zapečatiti glasačku kutiju u prisustvu prisutnih posmatrača, i obeležiti tačno vreme zatvaranja Knjige izbora.

Član 94. Knjiga izbora

94.1 SvakoBM će imati Knjigu izbora u koju će se uneti svi bitni događaji vezani za obavljanje glasanje na BM, tokom dana obavljanja izbora..

94.2 Samo predsedavajući OBM, članovi OBM, i prisutni akreditovani posmatrači mogu unositi primedbe u Knjigu izbora. Ukoliko glasač ima žalbu u vezi sa bilo kojom aktivnošću BM, on/ona će zahtevati da predsedavajući OBM ubeleži njegovu/njenu primedbu u Knjigu izbora i/ili podneti žalbu IKMŽ u skladu sa uputstvima.

Član 95.
Glasanje uslovnim listićem

Glasač na Kosovu čije ime ne može biti pronađeno na KGL, ili njegovo/njeno ime nije nađeno na KGL sa znakom koji ukazuje da on/ona mora da glasa uslovnim glasačkim listićem, će moći da glasa uslovnim listićem na BM koje izdaje uslovne listiće, u skladu sa pravilima CIK.

POGLAVLJE XIV
GLASANJE VAN KOSOVA

Član 96.
Opšte odredbe

96.1 Sposobni glasač koji je privremeno van Kosova može glati na izborima za Skupštinu Kosova, ukoliko je on/ona uspešno aplicirao za Glasanje van Kosova i glasalo, u skladu za odredbama ovog Zakona i pravilima CIK.

96.2 Glasovi van Kosova se trebaju proslediti CIK pre dana izbora, kao što je i oređeno pravilima CIK.

Član 97.
Aplikacija za listić

97.1 Glasač sa pravom glasa treba aplicirati da primi Listić za glasanje van Kosova podnošenjem Aplikacije za glasanje van Kosova/Registracioni obrazac glasača ("Aplikacija elektronskom poštom") u formi koja je dostupna na veb sajtu CIK:

- (a) elektronskom poštom jednoj od CIK P.O. pretinaca; ili
- (b) faksom CIK.u na broj naveden na Aplikaciji za glasanje van Kosova.

97.2 Glasač sa pravom glasa koji nije ranije bio registrovan da glasa na izborima orgnaizovanim od strane CIK mora podneti, pored popunjene Aplikacije za glasanje van Kosova, dokumentovani dokaz da on/ona ispunjava uslove predviđene u članu 5 ovog Zakona.

97.3 U svrhu stava 2. ovog člana, dokumenti navedeni u članu 90 mogu biti upotrebljeni radi ustanovljenja svih ili nekih uslova navedenih u članu 5 ovog Zakona.

Član 98.
Potvrđivanje i žalbeni postupak

98.1 CIK je dužna da obavesti svakog aplikanta o tome da li je ili nije prihvaćena njegova/njena aplikacija,

98.2 Aplikant čija aplikacija je odbijena treba imati pravo na podnošenje žalbe na odluku IKMŽ.

POGLAVLJE XV

GLASANJE LICA SA POSEBNIM POTREBAMA

Član 99.

Opšte odredbe

99.1 CIK će uspostaviti pravila koja se tiču GLPP i to za:

- a) glasače koji su vezani za kuću: glasači sa pravom glasa koji ne mogu izaći iz kuće da glasaju na redovnom BM zbog fizičkih, medicinskih ili bilo koje druge nesposobnosti;
- b) glasače koji su primorani na boravak u institucijama: glasači sa pravom glasa koji su hospitalizovani, stari ljudi u posebnim domovima za stare, lica sa umanjenom mentalnom sposobnošću u institucijama zdravstvene nege, zatvorenici u zatvorim i pritvorenici u pritvorima; ili
- c) posebni uslovi glasanja: glasači sa pravom glasa u zajednicama koje, zbog relokacije iz okruženja bližeg BM ili bezbednsonih razloga, ne mogu glasati na njihovim BM. Ovaj vid glasanja će zahtevati odobrenje OIK.

Član 100.

Proces odlučivanja

100.1 OIK će izdati pisani dokument kojim obaveštava svakog glasača sa pravom glasa ili grupu glasača čiji je zahtev za GPP odbijen pravo da podnese žalbu Prvostepenom sudu do datuma koji će biti navede obaveštenju.

100.2 Prvostepeni sud će razmatrati svaku žalbu koju primi u skladu sa Pravilima i procedurama i rokovima određenim ovim zakonom i pravilima CIK.

100.3 Prvostepeni sud može uputiti OIK da obuhvati ili ne obuhvati listu birača sa pravom glasa GPP, u skladu sa svojim autoritetom.

POGLAVLJE XVI

PROCES BROJANJA GLASOVA I OBJAVLJIVANJE REZULTATA IZBORA

Član 101.

Opšte odredbe

101.1 Procesom brojanja glasova će se upravljati u sledeće svrhe: tačnost, transparentnost, efikasnost, sposobnost za ponovno brojanje i ponavljanje izbora i zaštitu tajnosti glasanje.

101.2 Redovni glasovi na Biračkim mestima na Kosovu će biti prebrojani na biračkim mestima odmah nakon završetka glasanja.

101.3 Procedure brojanja glasova će biti u skladu sa pravilima CIK.

Član 102.

Izveštaj o preliminarnom brojanju na BM

102.1 Bilo koji član OBM koji ima premdbe na zabeležene rezultate na BM može ubeležiti svoje neslaganje u Knjigu izbora na BM, i može podneti žalbu IKMŽ.

102.2 Predsedavajući OBM i suprevizor CIK, će biti odgovorni za sastavljanje i tačnost rezultata brojanja zabeleženih na BM u odgovarajuću formu i poslaće popunjen Obrazac usklađivanja i rezultata (OUR) na oređdenu lokaciju.

102.3 Rezultati prebrojavanja u BM će se objaviti u biračkim centrima od strane predsedavajućeg svakog od centara.

Član 103.

Skladištenje listića i transport izbornog materijala

103.1 Nakon okončanja brojanja, svi iskorišćeni i neiskorišćeni listići, Konačna glasačka lista, Lista uslovnih glasača, Knjiga izbora, koverta sa uslovnim listićima sa obeleženim listićima, i drugi zvanični izborni materijali Biračkog mesta će biti:

a) spakovan i prevezen u skladu sa pravilima CIK;

b) prevezen pod bezbednim uslovima na lokaciju određdenu od strane CIK.

103.2 Predsedavajući OBM će pratiti transport listića i izbornog materijala na određdenu lokaciju za prikupljanje, i ukoliko se traži, u društvu člana opozicije na određenom nivou izabranog konsenzusom, ili u nedostatku konsenzusa, izvalčenjem na lutriji organizovanoj od strane predsedavajućeg.

103.3 Listići, forme i drugi izborni materijali koji se prevoze na određdenu lokaciju na Kosovu će biti tamo uskladišteni pod bezbednim uslovima dok se ne reše sve žalbe i ne sertifikuju rezultati od strane CIK.

103.4 Centralna izborna komisija će, odlukom nakon zvanične sertifikacije rezultata izbora, uništiti određdenu izborni materijal u određdenu vreme u roku od 60 dana, osim ako je drugačije odredila IKMŽ.

Član 104.

Posmatrači

104.1 Sve aktivnosti preduzete u CRR mogu biti posmatrane od strane članova CIK, osoblja Sekretarijata CIK, Opštinskih izbornih komisija (OIK) i izbornih posmatrača akreditovanih od strane CIK.

104.2 Ne više od četiri (4) akreditovana posmatrača iz istog političkog subjekta, definisanog sekcijom 3 ovog Zakona, ili druge akreditovane organizacije mogu biti prisutni unutar CRR u isto vreme.

104.3 Bez obzira na odredbe ovog Zakona, ukoliko Glavni izvršni službenik Sekretarijata CIK utvrdi na osnovu svoje lične diskrecije da je broj akreditovanih posmatrača ili predstavnika akreditovanih medijskih posmatrača unutar CRR ometa proces prebrojavanja, on/ona će naložiti akreditovanim izbornim posmatračima ili medijskim posmatračima da smanje njihov broj.

Član 105.

Žalbe koje se tiču procesa CRR

105.1 Žalbe koje se tiu načina izvođenja brojanja CRR će biti podnete napismeno SIŽ u roku od 24 sata nakon što je žalilac postao svestan navodnog prekršaja, i u bilo kom slučaju ne kasnije od dva (2) radna dana nakon što se dogodio navodni prekršaj.

105.2 Podnošenje žalbe ne sme prekidati ili suspendovati proces prebrojavanja.

105.3 Sve žalbe SIŽ-u moraju biti olučene ne kasnije nego 5 dana nakon prijema žalbe u glavnoj kancelariji SIŽ.

Član 106.

Izborni rezultati

106.1 CIK će certifikovati konačne izborne rezultate nakon njihovog okončanja na svim biračkim mestima i okončanja svih procedura brojanja i kada su sve žalbe koje se tiču izbora i brojanja presuđene od strane IKMŽ i Ustavnog suda.

106.2 Pre certifikacije izbornih rezultata, CIK može narediti ponovno brojanje listića u bilo kom biračkom mestu, ili centru za brojanje, ponavljanje izbora u biračkom centru ili opštini.

106.3 Rezultati izbora su konačni i obavezujući onda kada su certifikovani od strane CIK.

106.4 CIK će objaviti rezultate izbora nakon što oni budu certifikovani. Sekretarijat CIK će javno objaviti sledeće konačne rezultate u tabelarnom formatu uključujući i publikaciju na veb sajtu:

- a) broj glasača ubačenih u registar glasača;
- b) broj glasača koji je glasao na svakom biračkom mestu;
- c) broj glasača koji je glasao van biračkih mesta;
- d) broj glasača koji je glasao (ukupan broj prebrojanih listića);
- e) broj važećih listića koji su primljeni;
- f) broj neiskorišćenih listića;
- g) broj upotrebljivih listića;

- h) broj nevažećih listića;
- i) broj praznih listića;
- j) broj oštećenih listića;
- k) broj glasova za svaki politički subjekat
- l) broj glasova za svakog individualnog kandidata, kada je primenjivo;
- m) broj mesta dodeljenih svakom subjektu;
- n) imena izabranih kandidata.

POGLAVLJE XVII

INFORMACIJE ZA GLASAČE I MEDIJE

Član 107.

Opšte odredbe

107.1 CIK treba na pravi način da organizuje i spoznoriše kampanju obučavanja glasača. Ona mora javno učiniti dostupnim, u skladu sa Zakonom o upotrebi jezika, informacije o:

- (a) proceduri glasanja;i
- (b) biračkim pravima i procedurama zaštite istih, uključujući mehainizme za žalbu;

107.2 Na svakom biračkom mestu, na dan održavanja izbora, štampani materijal, dizajniran i proizveden u ime CIK, sa izlistanim imenima političkih subjekata i imenima kandidata, kao i glasačke procedure, moraju biti na raspolaganju, izložene ili objavljene od strane Sekretarijata CIK na korist glasača. Imena kandidata na takvom štampanom i izloženom materijalu moraju biti navedena istim redom kao što se pojavljuju na registracionim listama koje su sertifikovane od strane CIK u vezi sa političkim subjektom koji ih je podneo.

107.3 Prilikom izvođenja kampanje obučavanja glasača CIKS mora obratiti posebnu pažnju na ruralno stanovništvo, osobe sa ograničenim sposobnostima i nepismene glasače.

Član 108.

Emitovanje informacije za glasače

108.1 CIK će proizvesti materijal pogodan za prenošenje na radiju i televiziji a koji će informisati javnost o izbornom procesu na Kosovu.

108.2 Informativni materijal proizveden od CIK za upotrebu na televiziji mora biti podesan za simultanu transmisiju za osobe sa slabim sluhom na jeziku znakova koji odgovara potrebama jezičkih drupa kojima služi emiter.

Član 109.

Prekršaji

Ukoliko radio ili televizijski emiter ne uspe da ispuni odredbe primenljivog Zakona, CIK je dužna da o tome odmah obavesti NKM.

POGLAVLJE XVIII IZBORNI SISTEM ZA SKUPŠTINU KOSOVA

Član 110. Opšte odredbe

110.1 Kosovo će se smatrati jedinstvenim, višečlanim izbornim okrugom.

110.2 Politički subjekat će podneti listu kandidata u saglasnosti sa procedurom uspostavljenom ovim zakonom i pravilima CIK. Svaka lista kandidata se treba sastojati od najmanje 30% kandidata suprotnog pola, u saglasnosti sa tabelom koja se nalazi u Aneksu 1.

110.3 Svaki certifikovani politički subjekat će se pojaviti na „otvorenoj listi“.

110.4 U toku uživanja njegovog/njenog prava da glasa, birač glasa za jedan (1) potvrđen politički subjekat i glasa za jednog (1) kandidata sa liste kandidata spomenutog političkog subjekta. Ako se na glasačkom listiću naznači više od jednog (1) kandidata, računa se samo glas za politički subjekat.

110.5 Glas za politički subjekat smatra se glasom za prvog kandidata na listi kandidata političkog subjekta. CIK osigurava da glasački listići ne dozvole istovremeno glasanje za politički subjekat i kandidata broj jedan na listi kandidata spomenutog političkog subjekta.

Član 111. Raspodela mesta

111.1 Mesta u Skupštini će se podeliti u saglasnosti sa sistemom zastupanja koji je određen članom 64 Ustava Republike Kosovo, i to:

a) 100 mesta će se podeliti između svih certifikovanih političkih subjekata, proporcionalno broju važećih glasova dobijenih na izborima; i

b) dvadeset (20) mesta je garantovano za predstavnike zajednica koje nisu većina na Kosovu, kao što sledi:

(i) partije, koalicije, građanske inicijative i nezavisni kandidati, koji su se izjasnili da zastupaju Srpsku zajednicu, imajuće ukupan broj mesta u Skupštini, koja su osvojili na

otvorenim izborima, sa najmanje deset (10) zagwarantovanih mesta, ukoliko je broj osvojenih mesta manji od deset (10);

(ii) partije, koalicije, građanske inicijative i nezavisni kandidati, koji su izjavili da zastupaju ostale zajednice u Skupštini, imajuće ukupan broj mesta koja su osvojili na otvorenim izborima, sa minimalnim brojem zagwarantovanih mesta, kao što sledi: zajednica Roma jedno (1) mesto; zajednica Aškalija jedno (1) mesto; zajednica Egipćana jedno (1) mesto; i jedno (1) dodatno mesto će se dodeliti zajednici Roma, Aškalija i Egipćana koja je dobila najviše glasova; zajednici Bošnjaka tri (3) mesta; zajednici Turaka dva (2) mesta i zajednici Goranaca jedno (1) mesto, ako je broj dobijenih glasova svake zajednice manji od broja garantovanih mesta.

111.2 Sto (100) mesta u Skupštini kao što je i opisano u stavu 111.1 (a) će se podeliti na sledeći način u saglasnosti sa ukupnim brojem važećih glasova koje je dobio politički subjekat: (preuzeti relevantnu alineju iz Ustava)

a) između političkih subjekata kojipredstavljaju zajednicu kosovskih Srba i nevećinskih zajednica i između političkih subjekata koji ne predstavljaju kosovske Srbe ili nevećinske zajednice a koji su dobili najmanje pet posto (5%) od ukupnih validnih glasova na izborima za Skupštinu;

b) ukupan broj važećih glasova koji je dobio svaki politički subjekat na izborima za Skupštinu će se podeliti sa 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, i tako redom sve dok broj delilaca bude jednak broju mesta;

c) dobijeni količnik će se odrediti na osnovu niza opadajućeg niza deljenja. Mesta će se podeliti političkim subjektima na osnovu količnika, tako što će prvo mesto ići onom političkom subjektu čiji količnik je najveći, drugo mesto subjektu sa sledećim najvišim količnikom, i tako redom sve do raspodele svih mesta;

d) ukoliko jedan politički subjekat dobije broj mesta koji je jednak broju kandidata sa liste i ima pravo na još mesta, preostali deo količnika se neće uzeti u obzir za dodeljivanje preostalih mesta. Koristiće se sledeći količnik na osnovu opadajućeg niza sve dok se ne izvrši raspodela svih mesta.

e) ukoliko dođe do jednakosti zato što su dva ili više količnika identična, mesta će se dodeliti na osnovu žreba koji će izvlačiti predsedavajući CIK u prisustvu ovlašćenog predstavnika relevantnog političkog subjekta.

111.3 Dvadeset (20) rezervisanih mesta za Skupštinu, opisanih u tački (b) stava 1. ovog člana će se dodeliti političkim subjektima koji predstavljaju zajednicu kosovskih Srba i ostale nevećinske zajednice na način koji je opisan u članu 112.2. ovog zakona, u saglasnosti sa ukupnim brojem važećih glasova koje je dobio svaki politički subjekat, bez obzira na mesta koja su već dodeljena od prethodnih sto (100).

111.4 Svi glasovi koje je dobio kandidat čije ime se nalazi na otvorenoj listi političkog subjekta će se brojati pojedinačno. Glas dat političkom subjektu smatra se glasom dobijenim od prvog kandidata na listi kandidata političkog subjekta.

Ízvršiće se reorganizacija liste na osnovu opadajućeg niza, sve u skladu sa brojem glasova koji je dobio svaki kandidat.

111.5 Mesta dodeljena političkom subjektu pomenutom u stavu 2. ovog člana, će se

podeliti kandidatima sa liste političkog subjekta kao što je i određeno stavom 4. ovog člana, počevši od prvo kandidata na listi i nastavljajući na osnovu opadajućeg niza, dok god se ne izvrši raspodela svih mesta tom političkom subjektu. Dodatna mesta koja su dodeljena političkom subjektu koji predstavlja zajednicu kosovskih Srba i ostale nevećinske zajednice kao što je i određeno stavom 3. ovog člana će se podeliti ostalim kandidatima sa liste kandidata političkog subjekta kao što je i određeno stavom 4. ovog člana.

111.6 Ukoliko i nakon dodeljenih mesta, u saglasnosti sa stavom 5. ovog člana, kandidatima manjinskog pola tog političkog subjekta ne bude dodeljeno 30% od ukupnog broja mesta koja pripadaju tom subjektu, poslednji izabrani kandidat većinskog pola će se zameniti sledećim kandidatom suprotnog pola sa liste kandidata, dok god broj mesta dodeljenih manjinskom polu ne bude najmanje 30%.

111.7 Nijedno lice koje je član nekog izabranog organa ne može dobiti mesto u Skupštini. Poslanik Skupštine koji je ili postane član nekog drugog izabranog zakonodavnog organa nakon što je dobio mesto u Skupštini, treba odmah prekinuti svoj mandat Poslanika Skupštine.

111.8 Lice čiji mandat se prekine u saglasnosti sa ovim članom će se zameniti u saglasnosti sa odredbom člana 112 ovog zakona.

Član 112. Zamena poslanika Skupštine

112.1 Mesta dodeljena u skladu sa sadašnjim Zakonom su lična mesta koja drži kandidat a ne politički subjekat. Mandat poslanika ne može biti promenjen ili ukinut pre isteka mandata osim razloga:

- a) osudom poslanika za krivično delo za koje je osuđen na kaznu zatvora, kao što je i određeno članom 69.3 Ustava;
- b) propuštanjem poslanika da prisustvuje šest (6) uzastopnih meseci zasedanju skupštine ili odboru čiji je član, osim ako se podnese opravdan razlog u saglasnosti sa Poslovníkom Skupštine;
- c) oduzimanja mandata poslanika u skladu sa članom 29 ovog zakona;
- d) smrti člana;
- e) ili mentalne ili fizičke nesposobnosti poslanika; ili
- f) ostavkom poslanika.

112.2 Poslaniku skupštine Kosova kome mandat prestane u skladu sa sekcijom 112.1 će biti zamenjen na sledeći način:

- a) sledećim kvalifikovanim kandidatom istog pola koji je dobio najveći broj glasova na listi kandidata političkog subjekta u čije ime je kandidat nastupio na poslednjim izborima;
- b) ukoliko nema drugog kvalifikovanog kandidata istog pola na listi kandidata;
- c) ukoliko nema drugih kvalifikovanih kandidata na listi kandidata, sledećim kvalifikovanim kandidatom sa liste kandidata političkog entiteta koje je imao sledeći

najveći procentualni ostatak glasova po formuli izloženoj u članu 111.4. ovog zakona na prethodnim izborima iste vrste; i

d) ukoliko je poslanik nezavisni kandidat, sledećim kvalifikovanim kandidatom sa liste kandidata političkog subjekta koji je imao najveći procenat ostatka glasova por forumuli navedenoj u članu 111.4. ovog zakona.

112.3 Nakon što mesto postane prazno, predsednik skupštine će poslati zahtev u pisanoj formi predsedniku radi popunjavanja praznog meta. Takav zahtev mora sadržati i objašnjenje o tome kako je mesto ostalo upražnjeno.

112.4 Nakon dobijanja zahteva iz stava 3. ovog člana, predsednik će, ukoliko je priloženo objašnjenje zadovoljavajuće, zahtevati od CIK da predloži ime lica koje će popuniti prazno mesto. CIK će u okviru pet (5) radnih dana nakon prijema zahteva za tim, obezbediti predsedniku ime sledećeg kvalifikovanog kandidata u skladu sa stavom 2. ovog člana.

POGLAVLJE XIX

TROŠKOVI IZBORA

Član 113.

Finansiranje izbora

113.1 Vlada Kosova finansira održavanje izbora.

113.2 CIK administrira fondove određene za održavanje izbora u skladu sa pravilima ovog Zakona.

113.3 Budžet CIK predstavlja posebnu liniju u državnom budžetu.

113.4 CIK određuje pravila distribucije u upotrebe fondova za izbora potrebnih za obavljanje izbora od strane izbornih komisija i adekvatnog funkcionisanja Sekretarijata CIK koje proizilazi iz njegovih odgovornosti, uzimajući u obzir primenu legislativu u upravljanju javnim finansijama.

113.5 CIK može prihvatiti donacije, osim novčanih sredstava, koje služe izbornom procesu, koje ne ugrožava njegovu nezavisnot i autoritet.

113.6 60 dana od dana objavljivanja zvaničnih rezultata, CIK će objaviti kompletan izveštaj o izbornim troškovima i način nakoji su oni potrošeni.

113.7 Pravilnu upotrebu fondova dodeljenih za izbore i donacija kontroliše Stalni revizor Kosova.

Član 114.

Javna podrška izbornoj kampanji

114.1 Javne institucije, će, na ravnopravnoj osnovi za sve certifikovane političke subjekte i CIK, obezbediti prostorije, opremu, sredstva i ostale prostorije za obavljanje izborne kampanje i skladu sa svojim pravilima.

POGLAVLJE XX

IZBORNE ŽALBE I KOMISIJA ZA MOLBE I ŽALBE

Član 115.

Formiranje Izborne komisije za molbe i žalbe

115.1 IKMŽ je stalni nezavisni organ ovlašćen da razmatra žalbe i molbe koje se tiču izbornog procesa kao što je i određeno ovim zakonom i izbornim pravilima.

115.2 Predsednik Vrhovnog suda će imenovati članove IKMŽ, iz redova sudija Vrhovnog suda Kosova i Okružnih sudova. Nakon stupanja na snagu ovog zakona Predsednik Vrhovnog suda će u roku od šezdeset (60) dana imenovati članove IKMŽ.

115.3 Članovi IKMŽ će služiti mandat od četiri (4) godine, sa mogućnošću ponovnog izbora.

115.4 Ukoliko se uprazni neko mesto, Predsednik Vrhovnog suda će biti ovlašćen da imenuje zamenika nekog člana IKMŽ, na svoju odgovornost, u konsultaciji sa CIK.

Član 116.

Sastav IKMŽ

116.1 IKMŽ će se sastojati od pet (5) članova uključujući predsedavajućeg, IKMŽ može zasedati u većima od najmanje tri (3) člana.

116.2 Imenovani članovi IKMŽ će, u periodu od šezdeset (60) dana pre dana izbora i sve do potvrđivanja rezultata izbora, dati prioritet svojim funkcijama kao članovi IKMŽ. Svi kosovski organi su dužni da izađu u susret i pruže pomoć IKMŽ, koja joj može biti neophodna tokom datog perioda.

Član 117.

Procedure IKMŽ

117.1 IKMŽ će ustanoviti svoja Pravila i procedure.

117.2 IKMŽ će u presuđivanju po primedbi ili žalbi, razmatrati i istraživati sve relevantne činjenice i održati saslušanje ukoliko to smatra neophodnim.

117.3 Razmatraže molbi i žalbi od strane IKMŽ će se zasnivati na jasne i uverljive dokaze.

117.4 IKMŽ može narediti prebrojavanje listića u biračkom centru ili biračkom mestu i proveriti izborni materijal, u slučaju istrage na osnovu molbe ili žalbe.

Član 118 **Odluke**

118.1 IKMŽ će primiti žalbu koja je osnovana i odbiti žalbu koja ne ispunjava uslove.

118.2 IKMŽ će obezbediti zakonski i činjenični osnov za svoje odluke u pismenom obliku i obezbediće kopije svojih pisanih odluka strankama koje učestvuju u sporu u roku od dva (2) dana nakon donošenja odluke, ukoliko ista utiče na potvrđivanje rezultata izbora. U odnosu na ostale odluke, IKMŽ će obezbediti kopije svojih pisanih odluka strankama koje učestvuju u sporu u roku od pet (5) radnih dana. .

118.3 Odluka IKMŽ će biti objavljena u skladu sa Pravilima i procedurama IKMŽ.

118.4 Postojeće mogućnost podnošenja žalbe na odluke IKMŽ, pošto IKMŽ može razmotriti svoju odluku nakon podnošenja novih dokaza podnešenih od strane stranke u postupku, ili u slučaju opravdanih razloga. Žalba Vrhovnom sudu Kosova će se prihvatiti ukoliko izrečena kazna prelazi iznos od 5,000 evra ili ukoliko pitanje utiče na osnovna prava. Vrhovni sud treba dati prioritet takvim pitanjima.

118.5 Odluke IKMŽ su obavezne za CIK, osim ako se podnese žalba, u saglasnosti sa ovim zakonom ili Ustavom, u određenom roku ili viši sud odluči drugačije.

Član 119. **Žalbe**

119.1 Lice koje ima pravni interes u stvari iz jurisdikcije IKMŽ, ili čija prava koja se tiču izbornog procesa ustanovljenih ovim zakonom, uredbom ili izbornim pravilom su prekršena, može podneti žalbu IKMŽ.

119.2 Kancelarija može podneti žalbu IKMŽ ukoliko neki politički subjekat nije ispoštovao ovaj zakon ili pravila CIK koja se tiču izbora i procesa registrovanja..

119.3 IKMŽ neće razmatriti žalbe koje se tiču odluka CIK, ali može razmotriti žalbe na odluku CIK kao što je uređeno sekcijom 122.

119.4 IKMŽ može izreći sankciju političkom subjektu za kršenje ovog zakona ili pravila CIK, izvršenih od strane članova, pristalica i kandidata tog subjekta. Politički subjekat može podneti dokaz IKMŽ-u kojim će pokazati da je preduzeo adekvatne mere da spreči

dogadjaj ili obeshrabri svoje članove, pristalice ili kandidate od kršenja zakona, uredbi ili izbornih pravila. IKMŽ će razmotriti takav dokaz prilikom utvrđivanja odgovarajuće sankcije, ako takve, treba da bude izrečena tom subjektu.

119.5 IKMŽ može, na svoju odgovornost, razmatrati pitanja pod svojom jurisdikcijom razmatrati i drugačije, ukoliko je to neophodno kako bi se suzbila ozbiljna nepravda.

119.6 Dostavljanje lažne informacije IKMŽ-u će se smatrati kršenjem ovog zakona koje IKMŽ može sankcionisati u skladu sa članom 121. ovog zakona.

Član 120. Pravni lekovi i sankcije za prekršaje

120.1 IKMŽ može, ukoliko utvrdi kršenje ovog zakona ili pravila CIK:

- a) narediti političkom subjektu ili posmatračkoj organizacija da preduzme mere za otklanjanje posledica;
- b) pre sertifikacije izbornih rezultata i u vanrednim okolnostima IKMŽ može, na svoju odgovornost, poništiti rezultate izbornog centra ili naložiti CIK da naredi ponovno brojanje listića u izbornim centima; i
- c) izreći kaznu političkom subjektu ili posmatračkoj organizaciji u iznosu do dvesta hiljada evra (€200,000)

120.2 Ne plaćanje kazne ili ne povinovanje naređenju IKMŽ u okviru vremenskog perioda određenog u odluci IKMŽ će se smatrati posebnim kršenjem ovog zakona koje može biti dodatno sankcionisano od strane IKMŽ.

120.3 IKMŽ može, ukoliko utvrdi da je prekršen ovaj zakon povređujući integritet izbora, uredbi ili izbornu pravilo:

- a) ukloniti kandidata sa liste kandidata kada je utvrđeno da je kandidat odgovoran za kršenje;
- b) ukloniti kandidata ili kandidate sa liste kandidata političkog subjekta i ne dozvoliti političkom subjektu da zameni takvog uklonjenog kandidata, ukoliko IKMŽ utvrdi da je subjekat odgovoran za prekršaj;
- c) isključiti politički subjekat iz učestvovanja na izborima;
- d) zabraniti pojedincu da učestvuje na izborima koji se održavaju pod autoritetom CIK, bilo kao kandidat ili član izbornog administrativnog tela, za periodo ne duži od šest (6) godina.

120.4 IKMŽ će proslediti sva sredstva prikupljena od kazni u Kosovski konsolidovani budžet.

120.5 Izricanje kazne ili druge sankcije od strane IKMŽ ne prejudicira bilo koju krivičnu sankciju koja može biti primenjena.

Član 121. **Izborni posmatrači**

121.1 IKMŽ može opozvati akreditaciju posmatračke organizacije ukoliko posmatrač te organizacije sistematski, ponovljeno ili na organizovan način, krđi ovaj zakon, uredbu ili izborna pravila.

121.2 IKMŽ može zabraniti licu da služi ili da nastavi da služ kao izborni posmatrač ukoliko ta osoba prekrši ovaj zakon, pravilo ili izborno pravilo koje se tiče izbornog procesa.

Član 122. **Žalbe na odluke**

122.1 Fizičko ili pravno lice čija su zakonska prava ugrožena bilo kojom od sledećim odluka CIK, može podneti žalbu na tu odluku IKMŽ-u:

- a) u ključenje ili isključenje lica od učestvovanje u programu glasanja van Kosova;
- b) sertifikaciji ili odbijanju sertifikacije političkog subjekta ili kandidata da učestvuje na izborima;
- c) kandidat koji nakon certifikacije ne želi da učestvuje u izbor;
- d) akreditacija ili odbijanje akreditacije za izbornog posmatrača; ili
- e) kažnjavanje ili administrativna kazna političkom subjektu na osnovu sekcije 43 ovog zakona.
- f) odbijanje registracije političke stranke u Kancelariji

122.2 IKMŽ može prihvatiti žalbu na odluku CIK ukoliko utvrdi da je odluka CIK bila neprimerena imajući u vidu sve okolnosti.

122.3 IKMŽ može, ukoliko prihvati žalbu na odluku CIK:

- a) naložiti CIK da ponovo razmotri svoju odluku; i
- b) naložiti CIK da predzme mere radi otklanjanja posledica.

Član 123. **Sekretarijat IKMŽ**

123.1 IKMŽ treba pomagati u svojim dužnostima i odgovornostima Sekretarijat koji će funkcionisati u saglasnosti sa ovim Zakonom.

123.2 Nijedno lice nemože raditi u Sekretarijatu IKMŽ ukoliko:

- a) zauzima ili se kandiduje za javnu funkciju;
- b) radi na nekoj službenoj ili izvršnoj funkciji u političkoj partiji; ili
- c) je osuđivano za krivično delo.

123.3 Sekretarijat IKMŽ će:

- a) primati žalbe i molbe;
- b) arhivirati, prevoditi i istraživati slučajevve;
- c) održavati službeni registar i obezbediti pristup svim informacijama koje se tiču odluka IKMŽ, na svim jezicima kao što je i određeno Zakonom o korišćenju jezika.

123.4 Sekretarijat IKMŽ će imati šefa kancelarije, koji će, na osnovu direktiva predsedavajućeg IKMŽ, biti odgovoran za sledeće:

- a) sva administrativna pitanja IKMŽ;
- b) pripremanje neophodnog materijala za komisije IKMŽ;
- b) organizaciju rada Sekretarijata i izdavanje administrativnih procedura u odnosu na sva pitanja koja se tiču funkcije IKMŽ.

123.5 Sekretarijat IKMŽ će dobijati godišnji budžet iz Kosovskog konsolidovanog budžeta koji će biti namenjen za pokrivanje troškova adekvatnog funkcionisanja Sekretarijata, na osnovu predloga budžeta podnešenog od strane Predsednika Vrhovnog suda.

POGLAVLJE XXI

PRELAZNE i ZAVRŠNE ODREDBE

Član 124.

Pravne tumačenja i primenjivost

Ovaj zakon će imati prednost nad bilo kojom odredbom važećeg zakona.

Član 125.

Sva pravila i obrasci

Svi obrasci koji se pominju ovim zakonom će biti pripremljeni i odobreni od strane CIK prostom većinom Sva ova pravila će biti dostupna na internet stranici Sekretarijata CIK na vreme.

Član 126.
Sankcije i kazne

126.1 CIK ili Prvostepeni sud mogu izreći kazne zbog prekršaja odredbi ovog zakona, onda kada ne predstavljaju krivično delo i kada nisu razmatrani od strane IKMŽ, i biće kažnjivi kaznom između 200 i 2,000 evra.

126.2 CIK će izdati Izborna pravila koja će definisati sankcije i kazne za svake vrste krešenaj pravila.

Član 127.
Prelazne odredbe

Administrativna tela ovlašćena za sprovođenje izbora će nastaviti da rade na svojim pozicijama do inauguracije novih tela.

Član 128.
Implementacija

128.1 CIK će izdati dodatni akt o sprovođenju ovog Zakona. U roku od devet (9) meseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona, CIK će usvojiti pravila koja se tiču ovog zakona.

128.2 CIK će izdati i ostala pravila koja su neophodna za sprovođenje ovog Zakona.

Član 129.
Stupanje na snagu

Ovaj zakon će stupiti na snagu petnaest (15) dana od objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo.

Zakon br.03/L-073
5. jun 2008. godine

Predsednik Skupštine Republike Kosovo

Jakup KRASNIQI